

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Égész évre..... 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal

Budapest, Rökk-Szilárd
utca 4.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet, a „Balaton-Egylet, a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet, a „Budapesti Torna-Egylet a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet, a „Debreczeni Torna-Egylet, az „Egyetemi Athletikai Club, „Első Magyar Vivó-Egylet, az „Érsekújvári Vivó- és Torna-Egylet, a „Fertői Csónakázó-Társaság, a „Győri Csónakázó-Egylet, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet, a „Kolosvári Athletikai Club, a „Kolosvári „Korcsolyázó-Egylet, a „Főv. Vivó-Club, a „Körmendi Athletikai Club, a Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivó-Egylet, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet, a „Makói Torna-Egylet, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet, a „Nemzeti Hajós-Egylet, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet, az „Ó-Budai Torna-Egylet, a „Pécsi Athletikai Club, a „Pozsonyi Hajós-Egylet, a „Pozsonyi Torna-Egylet, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet, a „Sátoraljai Újhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet, a „Szabadkai torna-Egylet, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör, a „Szegedi Csónakázó-Egylet, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet, a „Szegedi Torna-Egylet, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet és az „Újvidéki kerékpár- (Bicycle) Egyesület, a „Pápai korcsolya-egylet, a „Torontáli korcsolyázó és hajós-egylet, „Szegedi Kerékpár-egyesület, „Sportkedvelők köre, „Veszprémi torna egyelet, „Tordai korcsolyázó-egylet, „Budapesti Torna-Club, „Zombolyai atletikai club, a „Szászvárosi atletikai club, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet, a „Budapesti polgári lövészegyesület“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ö nagyméltósága 47,020 számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A „Pihenő” mulattató melléklet tartalma: Molnár György. (Arczképe.) Gyűlölni fogja (Elbeszélés.) Irta: Kovács Dezső. A falu rossza (kép.) — Vándor cigányok (kép.) — Élet s díszesség. (Költemény.) Patyi Istvántól. — A gyilkos. Irta: Málvarózsa. — Dal. (Franziából.) Csillay Kálmántól.

TORNA.

A jövő iskolája.

A „Neue Bahnen”*) című folyóirat ismerteti egyik füzetében Dr. Preyer tanárnak, a *jövő iskolájára* vonatkozó nézeteit, a melyeket az egyik újabb előadásán a következőkbe foglalt össze.

Mindenek előtt megkívánja, hogy az iskolát a városon kívül helyezték el, hogy erdő és folyó, park és kert közelébe essék. Az iskola szervezésében a következő radikális változtatások keresztül vitelére törekszik: 1) Elméleti oktatást csak délelőtt tartunk; a délután felüdülésre szolgáljon. 2) Ne osztályozzunk; rendkívüli kihágásokat a szülőkhöz küldött írásbeli fenyítés rójjon meg. 4) A nyilvános vizsgák maradjanak el egészen. A feljebb bocsátásnál a tanulóknak utolsó félévi munkái legyenek a döntő tényezők. 4.) Az elmaradó szüneteket, a tanítókkal (Lehrer) tett kirándulások és utazások pótolják. 5) Házi feladatokat ne adjunk. A gyakorlati képzésre szabad tért és vivó gyakorlatok, valamint lovaglás szolgáljanak, továbbá manőverek és földmunkálatok a kiszabott saját területen. Végre valamilyen mesterség elsajátítása okvetlenül felveendő. Kirándulásokon tanítandó a haza földrajza, növénytan és ásványtan. A kirándulásokon mérgezők a tanulók a folyókat, tavakat és földeket. Általános képzés szempontjából tekintsenek meg

gyárakat, posta és távirat állomásokat, hajógyárakat és vasutakat. Drámai előadásokat is rendezzenek.

A három foku tanterv 6—14, 14—16 és 17—20 éves csoportokba foglalja tanulókat. A második foknak az a célja, hogy az egyéves önkéntességhez nyújtson bizonyítványt. A harmadik fokon határozhat a tanuló a felett, hogy tanulja-e a régi nyelveket. E fok felveszi tárgyai közé a kereskedelmi jogot, könyvvezetést, és kereskedelmi levelezést, továbbá a festést és mintázást is. A tanítás csak öt óra hosszúra tarthat; két-két óra között legyen 15 percznyi szünet.

Preyer a régi iskolát a következő szemrehányásokkal illeti: 1) nem törődik eléggé a test ápolásával, különösen pedig a szemével; 2) az érzékek fejlesztését elhanyagolja, 3) a régi nyelvek tanítása túlságosan abszors beálja a fiatalság erejét; 4) a szabad előadásra kevés gondot fordít; 5) a tanítás a gyakorlati élettel keveset törődik és nem vezeti a tanulókat hajlamaik és képességeik felismerésére.

Pávlicsek Sándor.

A testi nevelésről

(Az iskolai év elején.)

(Vége.)

De ha eltelt haszontalanul a vakáció legalább az iskola év elején fontoljuk meg jól a dolgot és legyünk okosabbak. Be kell látnunk utóvégre is, hogy az eddigi rendszer semmi jóra nem vezethet. A nemzedékek tullicizálják egymást az elsatnyulásban. Hát hova jutunk így még a legszellemdúsabb gyermekkel is? Csak a pusztulás lehet ennek az iránynak a vége, a mely irtózáttal kerül minden testgyakorlatot, s különös örömet leli benne, ha még a heti két órai tornázás alól is valami fuffanggal ki tudja szabadítani drága csemetéjét, akit az alatt magával cipzel valami füstös kávéházba, vagy valamely sikamlós darab előadására. Ha a szülők érzéketleneknek mutatják magukat ennek a rendszernek a veszedel-

*) Neue Bahnen, Monatschr. f. eine zeitgem. Gestaltung der Jugendbildung von Joh. Meyergotha, 1890. — I. Jg. Heft, 9. 5. 371.

mei iránt, a tanítók igyekezzenek őket és gyermekeiket a jobb útra terelni. Ezzel a közoktatásügyi politikánk szellemének is eleget tesznek. Buzdítsák a fiukat a tornázásra, tesztgyakorló játékokra és használják föl erre a célra azt a hatalmas fegyvert, amelyet az országos tornaversenyek intézménye ad a kezükbe. A jövő pünkösdkor már, minden valószínűség szerint, az ország több nagyobb városában fognak tartani regionális tornaversenyeket, a melyeknek a győzői és győző csapatai azután följönnek Budapestre, hogy itt egymással mérközve szerezzenek babért. Készüljenek tehát az iskolák az év elejétől kezdve ezekre az olimpi játékokra, mert csak az alapos munka biztosítja a diadalt, amely fényt vet az egész iskolára. Hanem persze ehhez más szellem szükséges, mint az, amely eddig lengette át iskoláinkban a testi nevelést. Igazgatók és tanítók megláthatták és megtanulhatták, hogy pedagógiai hivatásuknak csak akkor felelnek meg teljesen, ha egészen odaadón felkarolják a testi nevelés ügyét. Az egyoldalú szellemi nevelés káros következményei sokkal szembeötlőbbek állanak előttünk, semhogy minden pedagógus föl ne ismerné annak a harmóniának a jelentőségét, amelynek a szellemi és testi nevelés között léteznie szükséges. Nem szabad a testgyakorlást mint egészen mellekes valamit tekintenünk, amit, úgy, amint épen lehet, majd elgázit a soványan díjazott tornamester s azzal vége. Tünőfélben van az a kor, amikor ilyenképen lehet gondolkozni. Most kell, hogy az egész tantestület magáénak tekintse a testi nevelés ügyét és minden tagja a maga képességéhez mérten, hozzájáruljon annak előmozdításához. A testi nevelés képezze közös gondolkodásuk szeretett tárgyát, akkor azután lehet remélni a föllendülést. Minden iskola tantestülete működjek közre, hogy a maga iskolájában megszűnjék a tornázásnak az a száraz, lelékölő rendszere, a mely elriasztja a testgyakorlástól a gyermekeket, a helyet, hogy buzditaná és lelkesitené: idomsítsák a testgyakorlati rendszerüket a szerint a szellem szerint, amely az idei országos tornaverseny programjában jutott kifejezésre, akkor remélhetjük, hogy a jövő évi tornaversenyek a haladás örömdetes jéleivel fogják meglepni az országot.

* * *

Mihelyt az alsóbb iskolákban több gondot fognak fordítani a testi nevelésre, azonnal megjavulnak a viszonyok az egyetemeken és a többi felső iskolákon. Mert, amíg az ifju tizenhétévesedik évébe lép, anélkül, hogy megszerette volna a testgyakorlatot, anélkül, hogy megismerte volna annak fontosságát, addig alig lehet ezen a téren valami figyelemreméltó eredményt várni a felső iskolákon. Addig minden évben ismétlődni fog a régi szomorú történet, hogy a fiatal embert, amint kiszabadul a középiskolából, hatalmába keríti a kávéház, a bor, a a kártya, a nő és elpocsékolja életének legszebb éveit úgy, hogy később mindig sirva gondol vissza a könnyelmű pazarlásra, amit akkor vitt végbe, amikor még készülnie kellett volna az életre. Ezért kétszeresen fontos a testi nevelés fölkarolása az alsóbb iskolákban, mert e nélkül nem lehet remélni a főiskolai ifjúság rossz szokásainak gyökeres megjavulását. Hanem azért súlyos hiba volna, addig is összetett kézzel nézni a főiskolai ifjúság eltévelyedéseit. Ha nem is remélhetünk általános sikert, meg kell próbálnunk mindent, hogy fölkeltsük az ifjúság érdeklődését az embersport iránt. Annál indokoltabb ez a fáradozás, mert különösen a fővárosban

bőven nyílik alkalom annak gyakorlására. A legkülönbébb testgyakorló egyesületek között válogathat az egyetemi polgár, a tornaegyesületek, a Magyar athletikai klub, a Testgyakorlók egyesülete, a kerékpározó egyesületek stb. mind szívesen látják, ha ifju erővel ujit-hatják föl emberanyagukat. Amikor jég borítja a vizeket, akkor a korcsolyázó egyesület és a többi jégpályák nyujtanak tért, hogy Halifaxnak áldozzanak. A vivó termekben is sokkal többen térnének el, mint a mennyien rendszeren odajárnak; jeles vivómesterek állanak készen, hogy a vivás titkaiba bevezessék az ifjut. Nyáron az evezésre és az uszára kínálkozik pompás térrel a fejedelmi Duna. Az egyetemi testgyakorlás ügye nálunk ugyan nincs még rendezve, de azért az egyetemi polgár nem panaszkodhatik, hogy lehetetlenné volna téve reá nézve a férfias testgyakorlás; az egyesületekben a tagdíjak, a vivótermekben a tömeges vivóleckék árai valóban nem oly magasak, hogy a szegény ifju is meg ne bírhatná. A fő indító erőt persze a kedvben, a testgyakorlat iránt táplált előszeretethen, a testgyakorlat fontosságának felismerésében kellene megtalálnunk; de ez sajnos, legtöbbször hiányzik. Ezen a hiányon segíteni volna föladata a középiskolának. Ezt a föladatot vegyék komolyan az alsó iskolák tanítótöbbségei legalább már most, amikor látják, hogy a közoktatásügy legilletékesebb tényezői minő súlyt fektetnek a testi nevelés föllendülésére. Főképen pedig ne keressenek kibúvót abban, hogy a testi nevelés tulajdonképpen a család gondjai közé tartozik. Hanem inkább látják, hogy a család nem bírja fölfogni a testgyakorlatoknak egész életre kiható jelentőségét, igyekezzenek erről tájékozni és fölvilágosítani magukat a szülőket. Ilyen módon bizonyosan hasznos szolgálatot fognak tenni a nemzetnek!

Szokolay Kornél.

Az athleták a tanulók tornaversenyéről.

A magyar athletikai club évi jelentése, mely közelebb ért napvilágot, a tanulói tornaversenyekkel is foglalkozik s az eredmény leírása után, a következőket jegyzi meg:

Örömmel és büszkeséggel constatáljuk, hogy a megtartott három verseny pontra kitűzött három első, és ugyanennyi második díj közül, a három első és két második díjat a M. A. C. színei nyerték el; s csak egy második díjat engedtek át derék tagjaink olyan pályatársuknak, ki clubunknak nem tagja.

De örömmel kell constatálnunk azt is, hogy tagjaink úgy a távol ugrásban, mint a súlyemelésben messze túl szárnyaltak csak az előbb megtartott „szövetségi verseny” tornászainak recordjait.

Örömmel azonban csak akkor leendett volna teljes, ha eme versenyek intentiójukhoz képest, akként tartatnak meg és folynak le, mint ezt a várakozás — jogosan megkívánta.

Azon valóban elkedvetlenítő körülmény, melynek az államtitkár ur ő méltósága a zárúlesen kifejezést adott, hogy a sok ezer egyetemi polgár közül alig 40 ifju állott sikra, szerintünk abban leli magyarázatát, hogy a résztvenni szándékozótól, a nevezőktől — nem tudni mi okból — megkívántatott annak igazolása, hogy valamely testgyakorló egyesület igazolt tagjai legyenek; s keresendő továbbá a rendezési viszonyokban. Mert tagadhallan, hogy az egyetemi ifjúságban meg van a vetély kedv is, megvan a képesség is; s épen ez utóbbi az mely legalább

is megkívánhatja, hogy a magas kormány által részére s neve alatt rendezett országos jellegű viadalon nem mint más idegen egyesület kiegészítő része, hanem mint az ország s mint a nemzet első ifjúsága önállóan jelenjék meg a sorompóban s a küzdelmet — mások érdekétől függetlenül — komolyan s férfiasan vehesse fel egymás között. Megkívánhatja, hogy saját versenyén nem megtört legyen, hanem az elsőség, a vezetés őt illesse; s különösen azt: hogy ne octroijaltassék rájuk semminemű testgyakorlási egyesület tagsági köteleke, mert mint középiskolai tanulók a tornászat elemeivel — úgy, a hogyan lehetett — megismerkedtek, s különben is nem torna mutatóványok s „vezényszókhöz kötött rend és csapat gyakorlatok bemutatása,” hanem az egyetemi ifjúság tekintélyének megfelelő komoly verseny tartása a bevallott cél, s az ifjúság bir annyi sport érzékkel, hogy egy országos jellegű nyilvános viadalon csak is azon tagjait bocsátja a küzdőterre, a kikben meg van a feltétel.

És épen több ezerre menő számára tekintettel megkívánhatja, hogy részére s neve alatt legalább is kellő időt igénybe vevő és olyan verseny rendeztessék, melynek pontjai idő, méret és kivitel tekintetében feltételekhez, elérendő eredményekhez kötöttek, classsicusok, a melyeknél a győzelem valódi diadal s oly sportterékkel bir, melyre büszke lehessen a nemzet s irigyelje a — külföld.

Szerintünk az egyetemi és felső iskolák ifjúsága számára nem torna hanem athleta, verseny rendezendő.

Mi megvagyunk győződve, hogy az Athletikai Clubok összes egyetemi s felső iskola hallgatói örömmel s lelkesedéssel lépneek a sorompóba, s a babérért oly küzdelmet fejtenének ki, melynél a legyőzöttek is dicsőnek maradnának.

KORCSOLYÁZÁS.

Budapesti korcsolyázó egyesület.

A budapesti korcsolyázó-egyesület tartotta meg rendes évi közgyűlését Stuller László igazgató elnöklete alatt. A választmányának az elmúlt évről szóló jelentését Benke Gyula pénztárnok felolvastván, a közgyűlés azt helyeslőleg tudomásul vette és a felmentvényt megszavazta.

A kilépő választmányi tagok helyére megválasztották ezután Benke Gyula, Berczik Gyula, Darányi Kálmán, Kajlinger Mihály, dr. Nagy Lajos, Német Titusz, Rohonczy Gedeon, dr. Röck Géza, Scerbovszky Szaniszló és dr. Vajda Adolfot rendes, továbbá dr. Karácsonyi Jenő, Molnár Viktor, Preysz Gusztáv, Szentgyörgyi Imre és Zsedényt Bélát pót-választmányi tagoknak. Végül a közgyűlés köszönetet szavazott az egyesület vezetésének sikeres működéséért.

Az évi jelentés így hangzik:

Van szerencsénk az 1890/1-ik évadunkra vonatkozó pénztári kimutatást és az egyesületünk vagyonára vonatkozó f. év szeptember 30-án lezárt mérleget, továbbá a részvényeseink, valamint tagjaink névsorát és a szokásos forgalmi kimutatást ezennel Önök elé terjeszteni.

Ezen kimutatások hű képét adják egyesületünk folytonos gyarapodásának és annak, hogy alulirt választmány a bevételek arányához képest az egyesületi tagok kényelmének fokozásáról lelkiismeretesen gondoskodik és hogy főtö-

rekvése mindig arra irányul, hogy az évad, az időjárás-hoz alkalmazkodva, mennél hosszabbra terjedjen ki és hogy így az egyesület tagjai mennél tovább élvezhessék a korcsolyázás örömét.

Ez irányban a múlt évi kemény tél kedvezett egyesületünknek, mert fennállásunk óta — mint a forgalmi kimutatásból látható — még egy télen át sem rendelkezünk annyi korcsolyázó nap felett, mint az idén.

78 napon, tehát majd az egész télen át nyitva volt vagy az egyik, vagy a másik pályánk, mi a nagy havazások mellett csak nagy erőmegfeszítéssel volt elérhető.

A hó folytonos eltakarítása mintegy 5000 frtba került és csak szolgaszemélyzetünk fáradhatlan buzgóságának köszönhető, hogy egyik napról a másikra, a hideg téli éjszakákban sikerült a jéghez keményen odafagyott havat eltakarítani.

A hó eltakarítására fordított ezen nagy összeg okozza részben azt, hogy a számadásokat nem zárhattuk le nagyobb egyenleggel, ámbár a múlt évi kimutatással szemben még mindig 6270 frt 34 kr. nagyobb készpénzmaradvánnyal zártuk le ez évi számadásunkat.

Az új évad megkezdéséhez eszerint elég készpénz felett rendelkezünk, de minthogy a jövőben a törlesztési alap, illetve tartaléki alapunk gyarapításáról kell gondoskodnunk kívánatos volna, hogy a következő években nagyobb megtakarításokat eszközölhessünk.

1895. október 31-én lejár a fővárossal kötött szerződésünk és a mondott időben a nagy csarnokunk a főváros tulajdonába megy át.

Bár befolyamodtunk a főváros tanácsához az iránt, hogy a szerződést hosszabbítsa meg, és bár alapos eredményünk van, hogy a tanács és a képviselő testület, mely egyesületünknek a fővárosi közönség érdekében kifejtett törekvésünket mindenkor támogatta, kérésünket ezuttal sem fogja megtagadni, mindazonáltal nem szabad, hogy kérésünk netalán megtagadása esetén keszvetlenül álljunk szemben az esetleges új helyzettel, és azért igyekeztünk oda fog terjedni, hogy a legközelebbi években a tartalék-alapot növesztessük.

Nagyobb takarékoságot kell szem előtt tartanunk s e részben kérjük a tisztelt tagok támogatását is, nehogy túlfeszített igények által ebben akadályoztassanak.

A mint a szerződés meghosszabbítását elérjük, az esetleges megtakarításokat azonnal az egyesületi csarnok kibővítésére fogjuk fordítani.

A részvényesekkel immár meghaladja tagjaink száma a négyezret. A nagy csarnokban is már alig férünk el, és így a legközelebbi időn belül szükséges lesz a ruhatárt a korcsolyatárt, az étkező helyiségeket, a tóba nyúló padozatot megnagyobbítani.

Ezen kérdéssel már alaposan foglalkozunk és a mint a fővároshoz benyújtott kérvényünk kedvező elintézését nyer, azonnal hozzá fogunk látni azon pénzerő megteremtéséhez, mely a csarnok kiépítéséhez szükségeltetik.

A mi az egyesületi életet illeti, ugy örömmel konstatáljuk, hogy tagjaink közt ismét felébredt a versenyek iránti érdeklődés. Mig több éven át ez irányban kísérleteink daczára életképes versenyt nem tudtunk rendezni, az ez idei január 18-ra kiirt versenyre számosan jelentkeztek. A verseny-programm minden egyes pontjára volt jelentkező és különös erdeket keltett a nagy sikverseny, (record-verseny), melylyel az első díjat (nagy aranyérem) Áldási Imre vitte el és a páros táncverseny, melynél az első díjat Jungfer Matild kisasszony nyerte el, ki a parquetthez méltó ügyességgel lejt a jégen a keringőt.

Reméljük, hogy ezen, a versenyeit iránt tanúsított érdeklődés a jövőben még fejlődni fog, miért is az idei évadban újból ki fogjuk a versenyt írni.

Nem mulasztjuk el ez alkalommal köszönetünket kifejezni Földváry Tibor és Ehrlich János uraknak, kik a verseny rendezése körül bennünket támogatni szíveskedtek.

Attérve választmányunk ez idei alakulására, jelentjük, hogy 1890. november 3-án tartott ülésünkön igazgatóvá Stuller László, aligazgatóvá Dr. Hegedüs Kálmán ur, titkárrá Dr. Nagy Jenő ur, pénztárnokká Benke Gyula ur, ellenőrré Hoffmann Sándor úr, és szertárnokká Darányi Kálmán ur választattak meg, ki azonban időközben ezen állásról lemondott.

Kilépnek pedig a választmány kebeléből ezuttal Benke Gyula, Berczik Gyula, Lisznyay Tihamér, Németh Titus, Rohonczy Gedeon, Dr. Röck Géza, Dr. Vajda Adolf és Darányi Kálmán, Dusotzky Károly, Szeberbovszky Szaniszló urak, kik azonban az alapszabályok értelmében újból megválaszthatók.

A rendes évi részjegysorsolás Görgey István kir. közjegyző jelenlétében i. év október 15-én ejtetett meg. A törlesztési táblázat szerint ez idén 80 részjegy volt kisorsolaudó. Kisorsoltattak pedig a következő számú részvények, u. m.: 12, 20, 24, 25, 37, 38, 63, 65, 76, 80, 100, 103, 105, 108, 119, 128, 134, 143, 154, 155, 164, 197, 209, 218, 222, 223, 239, 266, 268, 273, 274, 275, 281, 284, 288, 295, 314, 319, 326, 336, 339, 342, 353, 384, 390, 402, 411, 417, 423, 432, 439, 459, 464, 468, 470, 486, 491, 536, 542, 566, 579, 589, 606, 616, 620, 642, 643, 686, 703, 707, 717, 721, 733, 750, 754, 756, 757, 772, 783 és 786 sz.

Ezen részjegyek ellenértéke f. évi december 20-tól kezdve lesz az egylet városi irodájában bécsi-utca 4. sz. a. felvehető.

A budapesti korcsolyázó-egylet választmánya.

A győri korcsolyázó egylet mint röviden már említettük okt. 10-én alakult meg a következő idényre. Az egyhangu választások után lett: Elnök gróf Batthyány Lajos főispán, alelnök dr. Angyal Armand, tiszteletbeli jégmester Hels Antal, jégmesterek: Limbek Sándor és Veőreős Boldizsár, titkár dr. Németh Károly, ügyész Dr. Korn János, pénztáros Brujmann Samu. Választmányi rendes tagok Mihálkovits Tivadar, Dr. Kautz Gyula, Fabinyi Gusztáv, Kuncz Jenő, Szabó József, és Zechmeister Károly. Póttagok Dr. Mihályfy Ferencz s Kramasza Imre. Számvizsgálók. Huszár Béla, Winkler Izidor, és Stirling Kálmán. Az egyleti jégpálya a Rába mentén készült nagy költséggel, 18.000 négyszögméter területen. A pálya három részre van felosztva, u. m. gyermekeknek, felnőtteknek, és mű korcsolyázóknak. A 40 négyszögméter területű csarnok szintén nagyobbítva lesz. Elmult idényben az egyletnek 672 tagja volt. Korcsolyázni lehetett 72 napon

összesen korcsolyázott 12.250 személy. Az új pályának egyik része villamos fénnel lesz világítva, 5 darab ivilámpa által egyenként 600 gyertya erősségű fénnel.

LÖVÉSZET.

Budapesti lövészek Váczon.

A budapesti lövész egylet több tagja: *Welsch Emil, Arnstein Mór, Schvingshakl Hermenegild, Jelenek Antal, Roskoni Károly és Morelli János* rándult ki Vácra: hogy az ottani lövész testvéreket meglátogassák. Nemcsak kitűnő fegyvereket, igazi lövészkedvet, hanem szépen díszített arany- és ezüst díjakat is hoztak magukkal. Vállalkozásuknak meg is volt a maga hatása. Váci lövészeink bár az egész nyáron át nem lőttek, megújult kedvvel vették fel a versenyt. Ott volt az egész régi gárda, dr. Freisinger Lajos, dr. Csányi János, Emerich Lajos, Millman Géza, Tragor János, Stefan Gerencz, Megyery Dezső személyében. Jelen volt a lövészsport nemes pártolója, Forster Emil alezredes is. A főváros derék lövészei mellett nem maradtak homályban váci lövészeink sem s derekasan kivették részüket a vendégek által hozott díjakból. Az első díjat nyerte szegélövessel Emerich Lajos, a többieket kitűnő négyesekkel Welsch Emil, Arnstein Mór, Tragor János és dr. Freysinger Lajos. A legtöbb kortalálásra 20 lövésből nyertések lettek: Welsch Emil, dr. Freisinger Lajos és Arnstein Mór. A váci lövészeket a fővárosi látogatás annyira fölvilványozta, hogy a budapesti lövészek tiszteletére 18-án újabb diszlövészetet rendeztek, mely már reggel 9 órakor kezdődött.

VELOCZIPÉDEZÉS

A veloczipédezés Budapesten.

Szabályrendelet a főváros területén kerékpárral, veloczipéddel vagy a rajta ülő egyén által mozgatott bármely géppel való közlekedés tárgyában.

1. §.

A kerékpárral, veloczipéddel vagy a rajta ülő egyén által mozgatott bármilyen néven nevezendő járművel való közlekedés a főváros következő utain, utcáin és terein, úgymint: Akácfa-utcán, Albrecht-uton, Bástya-utcán, Bécsi-utcán, Belső dob-utcán, Cúria-utcán, Dorottya-utcán, Duna-utcán, Eötvös-téren, Felső palota-utcán, Ferencz-József-sétányon (corso), Fürdő-utcán, Háltéren, Hatvani-utcán, Kerepesi-úton, Kigyó-téren, Kigyó-utcán, Király utcán (a nagykörúton belül), Koronaherceg-utcán, Kötő-utcán, Kristóf-téren, Lánchíd-téren, Marokói-utcán, Soroksári-utcán, Színház utcán, Stáció-utcán, Torony utcán, Váci-utcán, s a főváros Duna jobbpartján fekvő mindazon utcákon, melyek oly keskenyek vagy oly lejtősek, hogy azokon a kerékpározás mind az egyéb közlekedésre, mind pedig magukra a kerékpározókra nézve veszélyes lehet, úgy éjjel, mint nappal tiltatik.

Az előző bekezdésben felsorolt utcákon, utakon és tereken, valamint a lánchídon és alaguton át a gép a kézen vezetendő.

2. §.

Ezen tilalom az áruszállításra, kézbesítésre, szóval üzleti célokra használt ilyennemű járművekre nem terjed ki; a Ferencz József sétányon (corso) azonban ezeknek közlekedése is tiltva van.

3. §.

Járdán, úgy szintén gyalog- vagy lovagló-uton kerékpárral, veloczipéddel közlekedni nem szabad.

4. §.

A gép csengettyűvel és lámpával látandó el.

5. §.

A főváros belterületén, úgy a külterület népesebb utain és utcáin kerékpárral (veloczipéddel stb.) közlekedni csak mérsékelt gyorsasággal szabad, s a közönséget a kitérésre idejekorán kell csengetéssel és hangos kiáltással figyelemztetni.

6. §.

A közlámpák meggyújtása és kioltása közötti időben, valamint ködös időben nappal is, csak kivilágított lámpával és kellő óvatossággal szabad haladni.

7. §.

A főváros belterületén a közlekedés csak egyenes irányban ki- vagy befelé, engedtetik meg.

Az utcák, utak, vagy terek szükség nélküli keresztezése, azokon kanyarogva haladás, szóval mindaz, a mi a rendes közlekedésnek akadályul szolgálhat, szigorúan tiltva van.

A közlekedés az út baloldalán a szemközt jövő jármű előli kitérés balfelé, az előre kerülés pedig jobbfelé történik.

Előre kerülni csak akkor szabad, ha az veszély s a közlekedési rend akadályozása nélkül történhetik.

8. §.

Társas kirándulások olyképen vezetendők, hogy azok által a közlekedés gátolva ne legyen.

9. §.

Temetések alkalmával vagy ünnepi körmeneteknél a menet rendjén keresztül hatolni vagy a menetbe behatolni tilos.

10. §.

A közlekedő a rendőri közeg intésére legott megállani és figyelemztetésének engedelmeskedni tartozik.

11. §.

Ezen szabályrendelet áthágása kihágást képez, s 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatlanság esetén pedig 5 napig terjedhető elzárással büntetettik.

12. §.

Ezen szabályrendelet megtartása felett a fővárosi rendőrség őrködik, s áthágói felett első fokban a kerületi kapitányság, másodfokban a főkapitány és harmadfokban a belügyminiszter itél.

13. §.

Az ezen szabályrendelet áthágása folytán behajtandó pénzbüntetési összegek fővárosi szegény-alap javára fordítandók. Kelt Budapest főváros törvényhatósági bizottságának 1890. évi ápril. 23-án tartott közgyűléséből.

(P. H.)

Kamermayer Károly s. k.
polgármester.

31,460/V.10.

Magy. kir. belügyminiszter.

Ezen szabályrendelet az 1879. XL. törvénycikk 5. §-a alapján megerősitem.

Budapest, 1890. évi május hó 14-én.

A miniszter helyett:

(P. H.)

Lukács György s. k.
államtitkár.

IRODALOM.

Az Athenaeum naptárai.

Az utóbbi években a magyar naptáriródalom terén tagadhatlanul bizonyos stagnáció, hogy ne mondjuk, hanyatlás állott be. A naptárak, melyek azelőtt nemcsak a közönség nagy zömének, hanem a legműveltebb s legelőkelőbb közönségnek is nyújtottak szellemi táplálékot, évről-évre vesztettek a közönség érdeklődéséből. Valóban, ha visszaemlékezünk azokra az időkre, midőn egyes naptárak irodalmi eseményt képeztek, nem lehet a nagymérvű hanyatlást észre nem venni. S ennek okát nem szabad pusztán a megváltozott divatnak tulajdonítani, mert nem a naptárak általában jártak le magukat, hanem csak a rossz naptárak s a magyar közönség ma is, mint

azelőtt a legnagyobb pártolásban részesít oly naptárvalogatást, melyben amellet, hogy minden tudnivalót, a gyakorlati életben szükséges utmutatást megtalál, még a szórakoztató, vonzó, érdekes és tanulságos olvasmányok egész sorozatát kapja.

Ezt bizonyítja az Athenaeum nagy képes naptára, melynek 1892-re szóló vaskos kötete, a vállalat harminczharmadik évfolyama. Már az a körülmény, hogy e vállalat több mint három évtizeden keresztül nemcsak az összes magyar naptárak közt a legelső helyet foglalta s hogy — úgy mondjuk — almanachirodalmunkban a vezérszerpet játszotta, és hogy több, mint három évtizeden keresztül egyre nyert benső becsben és külső érvényesülésben: kétségbevonhatlanul bizonyítja, hogy fontos hivatást tölt be s oly időkben, midőn a naptárak általában hanyatlásnak indultak, mondhatni egyedül tartotta fenn a régi színvonalat s a régi tekintélyt. Az Athenaeum nagy képes naptárának legújabb évfolyama azonban nem elégedett meg régi kiváló tulajdonaival, s mint az Athenaeum irodalmi társaság ez évben sem szűnt meg előre haladni, úgy nagy naptára is megifjult s megizmosodva lép a nyilvánosság elé. Hatalmas, nagy kötet, diszes czimképpel s ez évben először erős, elegáns, kemény kötésben. Nyomása mintaszerűen, izléses és pazar illusztrációi a modern sokszorosító technika színvonalán állanak. E naptár irodalmi tartalmából, (melyet évtizedeken át előkelő izléses és magas irodalmi színvonal jellemeznek) elég lesz megemlítenünk, hogy a magyar szépirodalom oly kiváló művelői, mint Jókai Mór, továbbá Lévy József, a régi költői költői gárda e mélylelkű dalmoka, Tolnay Lajos, a magyar Dickens, Dalmady Győző, a hazafias költészete e puritán művelője Murai Károly, a gyorsan hirre kapott humorista, Szokolay Kornél, ez elsőrangú sportíró, Kozma Andor a humorista és költő s még számosan gazdagították dolgozatokkal, melyek először az Athenaeum nagy naptárában jelennek meg. Ez irodalmi részzel veteleszik az év történetének páratlanul gazdag és alapos ismertetése, úgy szintén az ismeretterjesztő és közhasználati rész. A nagy képes naptár ára 1 ft.

Az egész magyar naptár-irodalomnak új lendületet és virágzást ad az a körülmény is, hogy az Athenaeum irodalmi társaság a nagy naptár mellett most új, rendkívül érdekes s e mellett hízagpótló naptárak egész sorozatát bocsátja a könyvpiacra. E naptárak a következők: Az Athenaeum kis képes naptára. Az Athenaeum magyar közigazgatási kalendáriuma. Az Athenaeum Kossuth naptára. Az Athenaeum Petőfi naptára. Az Athenaeum zóna-naptára. Végül az Athenaeum dalos népnaptára.

Az Athenaeum irodalmi társaság az 1892. évre tehát nem kevesebb, mint hat új, szebbnél-szebb naptárt adott ki s a gyönyörű színes czimképű, gazdagon illusztrált könyvek diszítik ez intézet nyomdáját.

Első sorban emlékezzünk meg az Athenaeum Kossuth naptáráról, melyet nevezetessé tesz, hogy Kossuth Lajos maga egy nagy tanulmányt küldött a szerkesztő felkérésére e naptár részére. Tudunkkal ez az első eset, hogy Kossuth Lajos naptárba ír. S még érdekesebbé teszi a vállalatot, hogy Kossuth cikke a naptári magyarázatokról szól s a nagy száműzött sokoldalú, fényes adományait is új oldalról mutatja be. Kossuth az értekezést amolyan emlékezet segítőül saját maga számára még 1875-ben írta, s azóta a dolgozat irományai közt hevert. A naptár szerkesztőségének tudomására jutván az értekezés létezése, felkérte a szerzőt, engedje azt át

a naptár számára. Megtette. Ekkép jutott az Athenaeum Kossuth naptára a rendkívül érdekes és tanulságos munka birtokába. A naptár különben Kossuth saját kéziratának hasonmását is közli s Kossuthra s családjára vonatkozó számos képet és cikket tartalmaz. Tartalmából kiemeljük a következőket:

Kossuth Lajos élete 9 képpel. — Kossuthhoz. Költemény Inczedy Lászlótól. — A csonka honvéd. Elbeszélés. — Budapest és Bécs. Réthy Dezsőtől, 4 képpel. — A honvéd családja. Elbeszélés. — Az új Kossuth-nóta. Hangjegyek szöveggel. Szentirmay Elemértől. — A munkások világmozgalma. — Adomák. — Közhasznú tudnivalók stb. stb. A naptár ára 30 kr.

A mily kitűnő eszme a Kossuth naptár, oly jó gondolat a Petőfi naptár is. Az Athenaeum, Petőfi műveinek kiadója, mely annyi érdemet szerzett a Petőfi-kultusz körül s mely Petőfi műveinek szebbnél szebb kiadásáról gondoskodott és legujabban megint egy új Petőfi-kiadást kezdett meg, e naptárral is hozzá kívánt járulni a nagy költő iránti kegyelet emeléséhez. S e célját teljesen elérte. — A becses könyv tartalmát következőkben ismertetjük:

Petőfi élete és költészete. 6 képpel. — Petőfi sirja. Költemény Komócsy Józseftől. — A rigmusos jegyző. Elbeszélés Sebők Gyulától. — A szerb királydráma 2 képpel. — Nóta a fonóleányról. Költemény Komócsytól. — A szobámról. Elbeszélés Murai Károlytól. — Haynald Lajos. Arczképpel. — A Petőfi-Társaság. 3 képpel. — A pusztá rendőrei Kada Elektől. — A négy kabátok. Elbeszélés László Elektől. — Adomák. — Közhasznú tudnivalók stb. stb. A naptár ára 40 kr.

Jó eszme volt s teljes mértékben meg is valósított az Athenaeum dalos nép-naptára, mely a magyar dalnak van szentelve s a legkedvesebb, legszebb magyar népdalokat közli. A magyar népdalról annak leghivatottabb művelője idősb Abrányi Kornél értekezik. A naptár számos becses kótát is közöl s zenészerzők, művészek arcsképeit adja. Tartalma nagyjában a következő:

Magyar királyhimnusz. Komócsy Józseftől. — A magyar népdal. Id. Abrányi Kornéltól. — Petőfi dalaiból. Képekkel. — Id. Abrányi Kornél; 3 dallam hangjegyekkel. — A fiunk feleisége. Elbeszélés Erdélyi Gyulától. — Szentirmay Elemér életrajza arczképpel. — Az új Kossuth-nóta, Daru megjő, Huzzad cigány. Dal a Sugár Jancsirtól; hangjegyekkel és szöveggel Szentirmay Elemértől. — Blaha Lujza arczképpel. — Vidor Pál arczképpel. — Pap Zoltán életrajza, arcsképe és 1 dallama hangjegyekkel. — A részeg médium László Elektől. — Zimay László életrajza, arcsképe és 2 dallama hangjegyekkel. — Angyal Ármánd életrajza, arcsképe és két dallama stb. stb. — Ára 30 kr.

Nem hagyhatjuk említés nélkül a zóna-naptárt, mely a vasuti humor egész tárházát s a vasuti tudnivalók minden részletét nyújtja a melynek tartalmából álljon itt:

Baross Gábor életrajza arczképpel. — Kéjutazás. Elbeszélés. — Zónás tréfák. Képekkel. — Kivonat a vasuti üzletszabályzatból. — Közhasznú tudnivalók. — A magyarországi vasútiállomások és azok főnökeinek névsora. — 2 térkép stb. stb. Ára 25 kr.

Az Athenaeum magyar közigazgatási kalendárium a az összes magyarországi tisztviselők és hatóságok pontos teljesen megbízható czimtári adatait tünteti ki. — E naptár is igen czélszerűen tartós kemény táblába van kötve. Ára 70 kr.

Az Athenaeum kis képes naptára a nagy képes naptár összes szépirodalmi és illusztrált részét magában foglalja s így azoknak, kik a tisztai czimtárt nélkülözhetik, kevés pénzért gazdag olvasmányt nyújt. Ára 60 kr.

Mindezekből látható, hogy az Athenaeum naptárai 1892-re nem kis meglepetésül szolgálnak a közönségnek s oly becses és gazdag tartalmat nyújtanak, hogy hivatva vannak a naptárirodalom új fellendülésének első szimptomái lenni.

ATHLETIKA.

Magyar Athletikai club.

Részletes kimutatás.

A „Magyar Athletikai Club” tanóráinak látogatottságáról 1890/91. club évben.

1890. szeptem. hó 15-től kezdődőleg 1891. május hó 29 éig. Szeptember hóban 22 órán jelen volt 385 tag. Átlag 1 órán 17.8 tag

Október	44	712	1	16.8
November	20	354	1	17.14
Deczember	32	466	1	14.18
Január	46	428	1	9.13
Február	44	461	1	10.21
Márczius	40	500	1	12.20
Április	52	683	1	13.3
Május	40	520	1	13.

Összesen 344 „ „ „ 4509 egész évben 13.11 „
Mig 1889/90. évben 334 „ „ „ 2415 mult évben 7.4 „

A működés következőleg oszlik meg:

	Torna és szakkard és vítőrkard Athl. gyakorl.		vívás		Ökölvívás		Összesen
	órak	tagok	órak	tagok	órak	tagok	
	S	Z	A	M	A		
Szeptember	12	180	7	160	2	45	385
Október	22	340	16	286	6	92	712
November	10	160	6	148	4	46	354
Deczember	16	232	10	165	6	69	466
Január	22	189	16	180	8	59	428
Február	24	248	14	154	6	59	461
Márczius	20	253	14	186	6	61	501
Április	26	348	16	229	10	106	683
Május	20	265	14	198	6	57	520
Összesen	172	2315	113	1600	55	594	4509
Mig 1889/90. évben	164	1253	114	910	56	252	334

Átlag százalékokban:

	tornaszat	kard és vítőrkard	ökölvívás
1890/91 évben	19.47	15.5	10.44
1889/90 „	7.6	7.6	—

tag látogatta.

A tornatanárok, athleták és mindennemű sportsmanek érdekében áll, hogy balesetek ellen biztosítsák magukat. E célra legjobban ajánlható a Fonciére biztosító intézet.

Porzsolt Ernő

műépítész és építőmester

építési irodája

Budapest, VIII. Röck Szilárd u. 4.

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét; palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

A Fonciére, pesti biztosító-intézet

(alapítattott 1864-ben)

mely teljesen befizetett 2.000 000 forintnyi részvénytőkéjén kívül több, mint 8.000.000 forintnyi díjbetétet és díjtartalékot fölött rendelkezik, melynek összbiztosítékai tehát:

10.000000 forintot

meghaladnak, az általa eddig is művelt élet-, tűz-, jég- szállítvány- és üvegbiztosítási üzleten kívül

baleseti biztosítási osztály

nyitott, mely úgy egyesek, mint vállalatoknak hivatalnokai testületileg olosóra szabott díjak és a legszabad- elvűbb föltételek mellett mindenféle, hivatás közben vagy azon kívül bekövetkező testi balesetek anyagi következményei ellen biztosítást eszközöltenek. A tornázás veszélyei ellen való biztosításért külön díj nem követeltetik. Egész Egyesületek biztosításánál, az intézet díjengedményeket nyújt. Az intézet ezenkívül ezer forint biztosítási tőke után járó 1 forint évi csekély díj mellett

utazási balesetek ellen való biztosítást

is nyújt.

PÉLDA Valamely kereskedő, hivatalnok v. ügyvéd 10.000 forintot halálesetre, 10.000 forint rokkantság esetére és 5 forintnyi napi gyógykezelési járulékra szóló biztosításért évenként csupán 21 forint díjt fizet. Személyek, kik hivatásuknál fogva nagyobb veszélynek vannak kitéve, megfelelően többet fizetnek. 5 vagy 10 évre kötendő biztosításoknál a díj 10, illetve 25%-al mérsékeltek. — Biztosítási ajánlatokat elfogad és minden további felvilágosítással készséggel szolgál:

az igazgatóság Budapestén,

(sas-utca 10. szám.)

ugyszintén az intézetnek az osztrák-magyar birodalom minden nevezetesebb helységeiben lévő képviselőiségei.

Magyar királyi szab.

úszó és mentő öltözékre

ZADÁK LAJOS

kereskedő

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 13 sz.

Specialis raktárt tart. Tengeri utazások, baltóni- és minden nagyobb úszó kirándulásoknál, vízi munkálatok- és az életmentéseknek nem úszók is teljes biztonsággal használhatják.

Az angol és hollandi mentő eszközökkel történt összehasonlítás és szigorú kipróbálása után

a „Budapesti önkéntes mentő-egyesület“

a

„Budapesti tűzoltó“-egylet

és több sport-egyesület a Zadák-fele úszó- és mentő öltözéket a legkitűnőbbnek találták.

Az öltözék leírását, valamint árjegyzéket kívánatra a feltaláló ingyen küld.

Specialista vadász- és turista-felszerelésekre

F. TURCZYNSKI

Wien, I. Wollzeile 7

Specialis raktárt tart teljes turista-vadász- és sport ruházatból urak és hölgyek számára Lodenruhák, vízhatlan eső köpenyek teveszőrből és lódenből, valamint havelok köpenyek. Eredeti goisern hegyiczipők. Szarvasbőr és zerge-

bőr-nadrágok. Szőrme-kalapok. Turista-tarisznyák és zsákok. Angol flanell- és selyem-ingek. Hegyes jégmászó csákányok acélból. Látszó üvegek Bajor hőczipők. Lámpások. Hegymász-botok stb.

Ajánlják az üzletet: Az alsó Ausztriai vadászati védegyelet, az osztrák turista-club, a német és osztrák Alp-egylet „Ausztria“ osztálya, az osztrák Alp-club és számos más egyesület.

Mintaszerű turista-felszerelések.

Fischer Győző

városligeti

testgyógyintézet és vizgyógyintézet

(ezelőtt Dr. Fischhof vizgyógyintézete)

Budapest, Városliget, Hermina-út 1525.

I. Testgyógyítás Hessing módszere szerint történik.

Az intézet kitüntetést nyert az 1889. évi országos kisdednevelési kiállítás alkalmával a „Hessing“ gyógy mód meghonosításáért.

II. Vizgyógy mód. dr. Fischhof rendszere szerint alkalmaztatik.

Felvételnek bennlakó és bejáró betegek.

Tramway, Omnibusz, Telefon

Programm bérmentve.

Jutányos árak !!!

Tisztelettel tudatjuk a nagyérdemű közönséggel, miszerint egyenruházati intéze-
tünkben f. é. szeptember hó 1-ével egy külön

vívófelszerelési osztályt

nyitottunk, melynek műszaki vezetésére sikerült Fodor Károly urat, a műegyetem
vívótanárát megnyerni.

IV. váczi-utca 24.

WEINER és GRÜNBAUM,

csász. és kir., és portugál kir. udvari szállítók.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve és díjmentesen küldetnek. — Elárusítóknak engedmény.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban

Budapest, VIII., Röck-Szilárd-utca 4. sz.

Tiller Mór és Társa

egyenruha udvari szállítók.

✱ Katonai vivó-iskolák és intézetek szállítói. ✱

Budapest, Károly-laktanya.

Ajánlják az összes sport egyleteknek — a katonai
vivó-iskolák által kitűnőeknek elismert s egy elsőrangú
katonai vivómester műszaki vezetése alatt készült

vívófelszerelési cikkeiket

Vívó-kard fényezett kosárral solingeni pengével ...	2.50
csiszolt " " " "	2.75
Vívó-tör (Rapier) " " " "	1.60
Kard-álca vitorlavászonból " " " "	4.20
" " " " legujabb szerkezetű	7.50
" " bőrből " " " "	6.50
" " bőrből nyakvéddel " " " "	8.50
" kesztyű bőrből " " " "	2.—
" " " " tehénbőr kézelővel...	2.80
Vívótör-álca bőr szegélylyel " " " "	2.60
" " homlok- és fülvéddel " " " "	4.50
" kesztyű kézelővel " " " "	1.60
Mellvédő vitorlavászonból kardviváshoz...	6.50
" bőrből " " " "	8.50
" vitorlavászonból vitörviváshoz " " " "	3.—
" bőrből " " " "	4.50
Vívó-ujj vitorlavászonból " " " "	3.20
" bőrből " " " "	4.20
" nadrág vitorlavászonból " " " "	11.—
" bőrből " " " "	15.—
Box-kesztyűk párja bőrből " " " "	10.—
Párbaj-kardok, párja " " " "	12.—
" " " " finomabb " " " "	20.—
" pisztolyok " felszerelve " " " "	25.—
" " " " finomabb " " " "	38.—

Részletes nagy képes árjegyzéket kívánatra ingyen és
bérmentve küldünk. Megrendelések utánvétellel rögtön fog-
natosítatnak. Megrendelést bármely tárgyra elfogadunk.
Sürgöny cím: Tiller udvari szállítók, Budapest.

Herbster Károly mechanikus

ajánlja, mint a világhírű
Hillman Herbert Coventry angol cég képviselője:

„Premien Safety“-jét

golyókkal ellátott kormányzóval. A kerekekre alkal-
mazott kaucsuk belül üres, minélfogva kellemes rajt
járni rossz utcákon és homokos talajon.

Kapható a legnagyobb varrógép- és velocipéd-
raktárban:

Budapest, Károly-körut 3.

KARLSBADI

cipő-külön-
legességek.

Kajári
Dezső

Budapest, Dorottya-utca 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-cipő-árúit
az őszi időnyre

séta- és promenade-cipőket

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel

regatta-, velocipédező-, turista- és hegymászó
tornacipőket, vadász csizmákat

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részére
ugymint tisztai cipők, galoschnik vagy gumí cipők,
ugy szinte vízmentes cipőket és kényes lábra kü-
lönlegességeket. nagy választékban raktáron tart.

Videki megrendelések mérték vagy minta-cipő szerint leggyorsab-
ban eszközöltegetnek.

A „HERKULES” mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES” előfizetési ára a „PIHENŐ” mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő”-ra külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules” kiadó hivatalába (Budapest VIII., Róck Szilárd-utca 4.) küldendők.

Molnár György.†

(Arcképpel.)

A mulandó színész-dicsőségnek egy olyan mártirja került a szegényes, vas-utcai földszintes szobában a ravatalra, minőt aligha siratott még meg a magyar Thalia.

A nemzeti színház egykori zsarnoki nagya, bámult, irigyelt művésze, főúri hölgyek kedvence, ki férfias szépségében a klasszikus korra emlékeztetett, a bihari származású Molnár György, tragikus voltahoz kegyetlenül hasonlóan végzé be földi pályafutását és hagyta itt azt a világot, melyben a milyen nagyra emelkedett, olyan szédítő bukva került, egy néhány száz forint évi kegydíjra és feledésre . . .

Molnár György, a legnevezetesebb tragikusok egyike vala, kinek Shakespearei alakításai, fényes, nagy koncepcziójú rendezői talentuma a magyar színészet történelmének megíróját, lapokon keresztül kell, hogy majd foglalkoztassa. Pályája kezdetétől egészen addig, a míg annak zenitjére jutott, annyi fényt árasztott és annyi hasznosat hozott a magyar színészetre, hogy későbbi tévedései, melyek különben a hanyatlás rendes következményei szoktak lenni e pályán, — gyöngéd elnézésre számíthattak volna inkább, semmint gunyra és kicsinylésre, mely élete javában egész erővel illette őt.

A budai népszínház hatalmas sikerei, a nemzeti színházban tovább fejlett Shakespeare-kultusz, a népszínház egy néhány fenomenális sikerű s egészen modern kivitelű látványossága, a ko-

lozsvári színháznál — fájdalom, csak az ő vezetése alatt — elenyésztetett deficit, mind olyan pihenő pontok színészetünk életében, melyek mindegyikénél egy-egy emlékkövet lehet Molnár Györgynek állítani.

És a míg egyes alkalmazkodni tudó közpöszertüségék, késő vénségükig szo-

árnyékának, hogy régi, nagy dicsősége színhelyén időnként érezze azt a megaláztatást, hogy még kegyelemkenyerét is sokajlák . . .

Molnár György hatvankét éves korában hunyt el. Szánandó váza volt az egykori dalias férfiúnak és utolsó, jórészt magatehetetlen éveiben arra volt szorítva, hogy színésziskolát tartson és így küzködjék gondtalan nyugalmat érdemlő napjaiban. Szűkös helyzete még népszínművek írására is ragadta, de e produktumai előtt is csak a vidéki színpadok függönyei húzódtak fel.

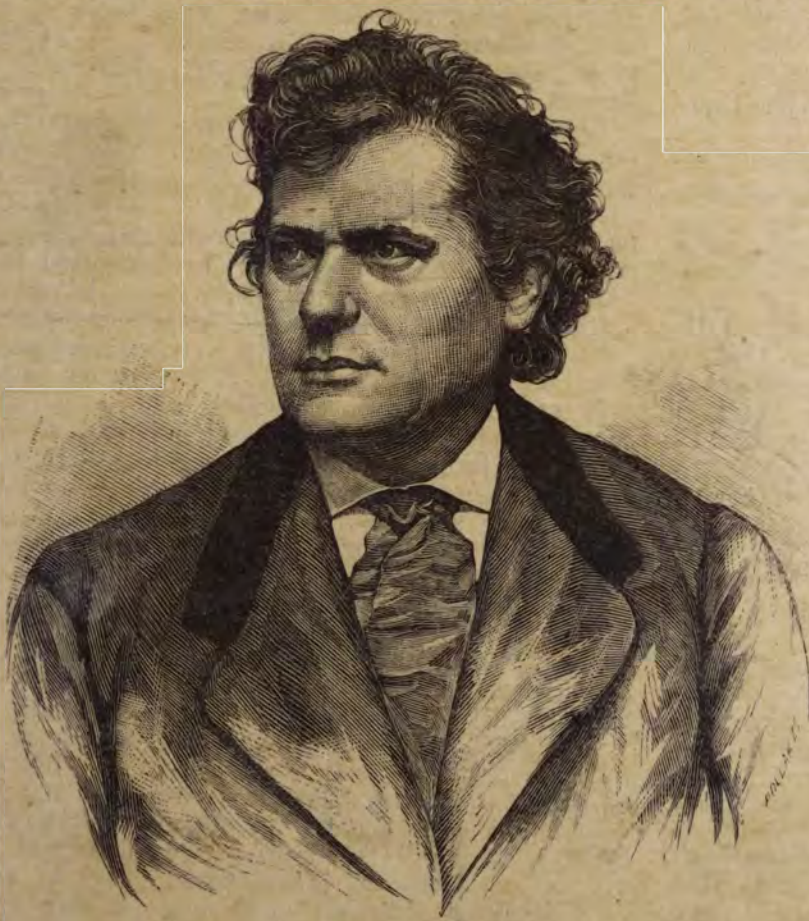
Az újabb hírlapírói nemzedék kegyesen bánt el a sok méltatlanságot ért nagy művésszel és úgy vidéki szerepléseit, mint színész-iskoláját meleg jóindulattal korlalta fel következetesen.

Az utóbbi időben azonban már nagyon megfogyatkoztak a növendékei is. Az öreg művész a nyáron hazajárt a Székelyföldre, Csikmegyébe, hol rokonai laktak. Nagyon jó napokat élt itten a szerető rokonság körében, de úgy látszik Csikmegye hidegebb klímája megártott neki s a nyár végén betegen került vissza a fővárosba. Itt a betegség ágyba döntötte s többé nem is tudott lábra állani. Egyedül házi-

asszonya által ápolva, elhagyottan feküdt a nagy művész, a ki egykor a magyar színpad dicsősége elkényeztetett alakja volt.

Temetése — mondanunk se kell — nagy pompával ment végbe. A nagy szegénység után fényes temetés. Már ez nálunk így szokás.

Legyen áldott emléke!

MOLNÁR GYÖRGY.

katlan ünneplés tárgyai maradtak és maradnak fényes anyagi körülményeik közepette, addig Molnár Györgyöt elmentmondást nem tűrő természete már idő előtt elűzte a művészi központból és férfikora javában került bolyongani a vidékre, meg nem nyugdodva sehol; és hosszú évek multán ismét visszakerült Budapestre — romnak, multja

Gyűlölni fogja.

— Előszó. —

Írta: Kovács Dezső.

Az egész abból indult ki, hogy a nyiresi vén pap már nagyon elvénhedett. Uram Isten, az aranylakodalmát is öt esztendeje, hogy megülte! Kezdettem tetszeni a híveknek. Egy kicsi friss papot is szerettek volna már hallani.

Összeverődött tehát a vének közül egy deputáció s beállított a parokhiára. Ott volt az egyházi, a preszbitérium felénél valamivel több, az egészséget pedig vezette a kurátor. Ez történt a husvéti nagyhét szombatján. Az öreg pap éppen szembe jött a deputációval, ott találkozott vele az ajtóban, palást volt a vállán.

— Isten hozta kedves barátaim, mi jobban fáradnak ide hozzánk?

Valamelyik megrántotta a kurátor ködmönét, hogy szóljon hát.

— Hát instálom Tiszteletes Ur, egy kis fontos beszédünk volna, ha nem lennénk alkalmatlanságára.

— A világért sem. Eppen kereszteleme indultam, de miután látom, hogy Fejér István kurátor uram is itt van, úgy gondolom, hogy elébb elvégezhetjük ezt, a miért kegyelmetek fáradtak. Hát, hogy van a leánya Fejér Uram, egészen helyreállt ugye?

Fejér István uramnak erősen megfájdult a lelke, hogy ime, ő is belekeült a deputációba és rosz órát szándékozik szerezni a vén papnak, mikor éppen az ő házában akar Istennek tetsző dolgot cselekedni.

Bementek. Ott pedig nagy bajba került a deputáció. Ugyanis Ilonka a tiszteletes ur unokája meghallván a Fejér uram hangját, elébe ment az ajtóhoz s a kezébe adott egy kicsi kis köntöst.

— Ejnye be jó, hogy eljött kurátor ur, éppen most végeztem be, az unokájának szántam. Találni fog ugye? Ráncz van a derekán, meg lehet eresztetni, vagy összehuzni, a hogy éppen jó lesz.

Előre lehetett látni, hogy Fejér István uramból ma nem fog erősen könnyen folyni a szó. Egy nagyon nagy könyccsepp gyűlt a szemébe, mialatt megcsókolta a leánya kezét.

— Az Isten áldja meg kisasszony, be jó hozzánk érdemetlenekhez, — szolt és nagy gyönyörűséggel szemlélgette a szalagos apróságot a kezében. — Uram Isten, gondolta, be jól fog állani a kis embernek. Mennyi a pántlika rajta; még gyöngy is találódik!

Gyöngy ugyan nem találódott, mert az a Fejér uram könyccseppje volt, hanem szépnek eléggé szép volt az a nélkül is.

Nagy Mihály uram kivált a vének közül s megnézte közelebből azt a holmit és úgy találta, hogy a mult nyáron éppen ilyen szépet készített a

kisasszony az ő unokájának is, most is megvan, holnap is felveszi a gyermek.

Az öreg pap pedig ott állt az asztalhoz támaszkodva és várta, hogy mi lesz már a dologból. A deputáció meg szörnyen szorongott az ajtó mellett, mivelhogy a szónok, már mint Fejér István uram még mindig nem kezdett a szóhoz, hanem nagyobb gondja volt arra, hogy a kék pántlikák valahogy meg ne gyűrődjenek, a mint összefogogatta azt az apróságot.

Végre nagy ösztökélésre hozzáfogott. Egyik kezében a kucsmáját tartotta, a másikban a köntöskét.

— Tiszteletes uram! Bűnös az ember mind a sirig. Az ember azonban arról nem tehet, mert eljön a gonosz és éjnek éjszakáján, avagy fényes nappal, örömben, avagy bubánatban rosz dolgokkal sungja tele fejét. Ime most is úgy vagyunk. Vannak közöttünk némelyek, a kik úgy gondolták, hogy — be jól fog állani a tacsónak! — hogy a tiszteletes ur immár kifáradt a hosszú hivatalban. Hogy is mondjam csak, hogy már nehéze esik a szolgálat. Hát nagy igazságuk van, magam is úgy gondolom. Mért, tiszteletes uram, nálunk az adóexekutort penzióba teszik, ha megöregedett, de az Isten szolgáját nem.

Fejér István uram felnézett a kucsmájáról az öreg pap arcába. A nap-sugarak éppen odasütöttek annak a fejére; a szónok ismét csak a földre fordította a tekintetét s azt gondolta magában, hogy ez az öreg ember úgy néz ki most, mint az apostol, glóriával a feje körül.

— Hamar be akarom azonban végezni, a mit mondani akarok, mivelhogy nem azt akarom elmondani, a mit mondani akartam. — Kiment a kisasszony? Pedig szerettem volna megkérdezni, hogy mosó ez a ruha? Nem hiszem, hogy az volna. — Igen, az Isten szolgája nyomorog a sirig. Hát tiszteletes uram, ez nincsen jól így. Mi a vének: im közös megegyezéssel azt határoztuk, hogy a parokhia dotációját felemeljük felényivel és azon fogadunk a tiszteletes ur mellé egy káplánt. Ugye atyafiak, azt határoztuk?

Az atyafiak egy szálíg derék emberek voltak, nagy kő esett le a szívről, mikor az érdemes szónak így oldotta meg a nehéz kérdést, ennél fogva közös lelkesedéssel kiáltották, hogy úgy van, azt határoztuk és határozzuk!

— Köszönöm jószágukat, — szolt a pap, könyes szemekkel — az Isten megáldja érte.

Még aznap nyélbe ütötték a dolgot. Így került a vén pap mellé a fiatal káplán, a kité Sárosi Jónak hivatka.

Maga Fejér uram ment ki utána a vasúthoz négy tüzes csikóval. Azután is sokszor eldicsekedett vele, hogy azonnal megismerte, a hogy leszállott a vonatról. Micsoda bajusza volt, mi-

csoda szép arcza, huszárnak való test mivolta! Ilyen csak a nyiresi káplán lehetett. — Hát még a hangja! Akár csak a nyárközépi menydörgés.

Csak úgy repült a négy állat hazafelé a káplán ural. Fejér uram az ülés alá rakta a korbácsot, pipára gyújtott és keveset beszélt, de annál nagyobbakat gondolkozott. — Kit viszen ő most, kit viszen! Örökre kár, hogy este lesz, mikorra Nyiresre érkeznek és így nem láthatják meg a falubeliek, hogy kit eszközölt ki a preszbitérium az ő vezetése alatt. — Egész menydörgés ül most csendesen a hátulsó ülésben. Ám de vajjon találni fog-e a kathedra az ő káplánjához? Mert ez az ő káplánja. Nem; nem fog találni. Ujat kell csináltatni! . . .

— Szundikál tiszteletes ur, kérdezte egy kissé féloldalt fordulva.

— Nem én, kurátor uram!

— Na, mert ha nem sérteném meg, szeretnék némelyeket jó előre megmondani.

— Halljuk!

— Hát a mi tiszteletes urunk immár öreg ember, de jó ember, azt megbecsülje.

— Az öreg embert mindig megbecsüljük.

— Ugy van jól, káplán ur. A feleség tavaly nyáron temette el. Oda vette magához az özvegy leányát, a ténsasszonyt. A ténsasszony tudományos asszony, ötlet is megbecsülje, mindenkit megbecsüljön annál a háznál; a kisasszonyt pedig, — a kisasszonyt pedig — hü uram Isten, környékezz meg most engemet. . . Ám tudja már na a káplán ur, szeresse, mert ő belőle papné leszzen; ez így határozódott el.

— De kurátor uram! Hogy én szeressem?

— Nem, ne szeresse, hanem szeresse meg, ez már muszáj, ez így határozódott el. A preszbiteriális gyűlés után ősi szokás szerint befordultam az én házamhoz, hogy egy kisség felfrissítjuk magunkat. Eppen az unokámat keresztelek meg Miklósnak. — Erős fucska a lelkem, csak az Isten megtartaná.

Mikor a tiszteletes ur hazament, — öreg, nem bírja sokáig, mi még ott maradtunk.

Hát aztán?

— Hát aztán! Be kíváncsi a káplán ur, folytatta István gazda hamiskás mosolylyal. A vén Boros azt mondta, hogy az ur Isten környékezett meg engem az nap, a mint hogy az úgy is volt. Olyan gondolataim támadtak, hogy az csupa áldás volt a falura. Én gondoltam ki a káplán urat is, úgy ám, el se hinné. A mikor Boros uram felemeltette ezt a dolgot, egy kicsit jól esett a lelkemnek. Mindjárt kigondoltam ezt a másikat is. Elhatároztuk, hogy nekünk csak olyan káplán kell, a ki az Ilonka kisasszonyt elveszi. Eddig van, punktum; én szokimondó ember vagyok

és pontum. — Gyí te, Fakó és pontum.

Pontum, rézpor! Mert a szerelmet csak úgy el lehet határozni.

A káplán barátunk szabadszelleme eszmékkal volt telecsepegtetve. Fel-tétlenül vallotta a „gondolatszabadság jogosultságát.“ A szívről, arról még nem gondolkozott „szabadszelleme jogosultsággal“, sőt egyáltalában semmikepen sem gondolkozott. — Hanem most . . . horrendum dictu! Ez nem járja! — Miféle fogás ez? Így fogják a mai világban a „szabadon gondolkozó“ fiatal embereket! — szeliden szólva ez, ez, ez rettenetes! — Hahaha! — Nem, nem csak azért sem! — Hová törpülsz el oh ember? Szabadság nem léssen tebelőled? Miért szalad oly sebesen ez a nyomorult szekér, hogy nem ugorhatik ki belőle az ember, hogy kitörné a nyakát! — Én rettenetesen fogok gyűlölni valakit! És ezt mondom a szabad gondolat nevében és fogadom becsületekre. Oh én rettenetesen fogok valakit gyűlölni!

Hallod-e ezt te szökehaj, édesarcú leányka! Ez az ember valakit, de rettenetesen fog gyűlölni. Vagy talán a míg ott a konyhán gondozod kipiruló arcczal az izletes vacsorát, a pattogó tüztől nem hallod-e hogy ez az ember valakit rettenetesen fog gyűlölni és ezt fogadja becsületére!

Oh igen, ő gyűlölni fog valakit, a kit még nem is ismer, de a kinek az a rettenetes hibája van, hogy a vének papnének szánták.

Fejér uram azon elmélkedett ezután, hogy ime, milyen okos dolgokat tud ő kigondolni, a mikor megkörnyékeztetik. — Többet egy szót sem szólt a kisajtóig, ott is csak annyit, hogy „itt vagyunk, jójszákát!“ Azzal lekapta az ő káplánját, Istennek ajánlotta és hazahajtotta. A csikók izzadtak, nem jó velők állani, mert az nem egészséges.

Jób benyitott a szobába, bemutatta magát. A vén pap patriarkhális szokás szerint megülelte, mert egy jó barátjának az unokája volt.

— Ime, itt van a leányom, özvegy — mindig elfelejtem egy idő óta az urad nevét, — özvegy „kapitányné“ na! — Óreg az ember, felejt, — tette hozzá fájdalmas mosollyal.

Jób kezét csókolt az asszonynak, mialatt két fücska ugyancsak nagyra nyitott szemmel bámulta az új bácsit.

— Hát ti hol vagytok Pista, Misi szolgálaim, bújjatok elé a mama mögöl, hogy lásson a bácsi, szól a vén pap s a fiukra mutatott a pipaszárával.

A mama biztatásaira aztán csakugyan nekibátorodtak a fiuk, nagy parulát adtak; a kisebbik, a Misi, még meg is nyálazta a tenyerét, hogy jobban szóljon. Azután pedig konfidenter belekadaszkodott az új bácsi óránléczába, szerencse, hogy az jó erős volt.

— Nő, de üljön le Sárosi ur, kinalta Ujfalviné, hosszú utat tett meg ma. — Hazulról jön egyenesen?

Hazulról; irta volt nekem, szökött az öreg ur, mialatt dohányt, mit tett Jób elé.

— Köszönöm, nem szoktam. — Egyenesen hazulról jövök. Egy pár hete, hogy hazakerültem Utrechtből.

Misinek erre a szóra nagy retekehet-nékemje támadt és kisomfordált a konyhába Ilonkához. Ott addig lábatlan-kodott, nyafogott, a míg Ilonka kénytelen volt karon fogni és kitenni a szürit.

— Mama, ne engedjék ki Misit, rossz fiú.

— Jere csak Ilonka, jere, szólt a vén pap. — Ime az unokám: Sárosi öcsém.

— Ajánlom magamat kisasszony, a káplán vagyok.

— Nem is hallottuk, a mikor megérkezett, — szólt Ilonka, el nem tudván képzelni, hogy miért pirul úgy el a káplán ur.

Azután alig válhattak egy pár szót, mert Ilonkát kiszólitották a konyhára.

— No Uram Isten, gondolta Jób, már most segíts, hogy gyűlöljek. — De becsületszavamat adtam és azt megtartom. Érzem, hogy tudni fogom gyűlölni.

Van is kit! Mire is volna teremtye az a kedves arc, az a szívbenéző, mosolygó szempár, az a sugár természet, az a szöke haj, ha nem arra, hogy gyűlöljék! Oh igen, ez a kis lány méltó a legmélyebb gyűlöletre, a mint azt Jób szörnyen elhatározta.

A vacsora igen kedélyesen folyt le, óbor is került elé valahonnan a pincze főnekéből a Jób tiszteletére. Hanem sajátságos: minden hang azt kiáltotta itt, hogy gyűlölet, gyűlölet! Ha két pohár összecsendült, az mindjárt arra ment ki, hogy „gyűlölet.“ Az ablakfeletti kalitkában a tornáczon két gerle aludt; sokszor behallszott, a mint ál-mukban mély siri hangon úgy vélekedtek, hogy „gyűlölet, úgy van, gyűlölet.“

A vacsora nagyon izletes volt; egy cseppig Ilonka csinálta, hanem azért a hogy a kenyérhez ért a villa, mindjárt azt mondta, hogy gyűlölet.

Jóbnak a kerti lakásban vetettek ágyat. Akár megse vetették volna, nem tudott egy cseppet sem aludni. Kikönyökölt az ablakra és bámulta a mély-séges eget és hallgatta az éjszaka beszédét. Az se tudott egyebet mondani, mint hogy gyűlölet, gyűlölet. Ott sutogott, csengett, bongott, rezzent a bokrok közt, a levegőben: gyűlölet. Éjjeli madár repülése, toronyóra kongása mind azt verte ki. Az ór kürtölése, kakasok hangja, a legények ideszűrődő tánczenéje mit is mondhatott volna egyebet, mint mélyen, magasan, egyszerűen és cifrázva azt, hogy gyűlölet.

Nagy, nagyon nagy dolog az a gyűlölet. Jób nem tudott aludni tőle.

Egészen külön épületben volt a szál-lása, a kert közepén; az ablakán fel-futók kandikáltak be. Egész télen bent ápolta valaki s most kitették a kerti ház díszítésére. A papi házból az utolsó világot is eloltották, elcsendesült az egész udvar.

Holnap pünkösöd első napja, prédikálni kell. Jób elővette az otthon meg-csinált beszédet; legalább eltölti vele az időt. A keresztyéni szeretetről szó-lott az.

„Szeressétek egymást, mert Ő is szeretett titeket.“ — „Egymást ne gyűlöljétek.“

Oh az a Szentírás! Hogy ellene szól az embernek, a ki gyűlölni akar. Szeresd. — Mind, mind, mind: szeresd!

Ezt a beszédet holnap nem lehet nyugodt lelkiismerettel elmondani.

Éjfél is elmúlt már és Jób még mindig ott ált az ablaknál és nézte a sötétséget és töprengett magában; a legények zenéje is rég elhallgatott.

Egyszerre neszt hallott az utczaajtó felől. Valaki benyult a rács között és félretolja a reteszt. A sötétségből félig kiváló alakok lopódtak be: egy, kettő, három, négy, öt!

Ha álmos is lett volna Jób, ki ment volna az álom a szeméből. Eszébeju-tott az édesanyja intése, hogy jól el-zárja, a micskéje van, mert faluhelyen sok a tolvaj meg a rabló. Ezek rablók lesznek, bizonyára azok. Az ajtóban még van egy sötét alak, hanem az nem jön beljebb, bizonyára vigyázni hagy-ták ott. Most int a kezével. Az egyik erre levesz a hátról egy nagy tokot, nyaka is van neki, azt megfacsarja és közelebb tartja a füléhez. A többi is mind tart a kezében valami vékony-nyelű vastag dolgot. Az az ajtóban álló alak int, az udvaron levők közelebb mennek az ablakhoz, az egyik be is néz rajta. Az éppen az Ilonka ablaka. Most ismét int az ajtóban álló ör és működéshez készül az öt.

De már nem működhetik, mert Jób, maga se tudja, hogy egyszerre ott te-rem közöttük, derékon fogja a leg-nagyobb szerszámmal dolgozót és kite-remti az utczaajtón, hogy ledönti az őrt is. Erre a másik négy is kerekét old, el sem tudván gondolni, hogy mi lelta a társukat. Az utczaajtó előtt keresztül bukdácsolnak egymáson, alak-talan tömeggé gomolyodva a földön. azután pedig eliramodnak.

Jób visszament a szobájába azon szent meggyőződéssel, hogy ő most nagy ve-szedelemtől mentette meg a házat.

Ez a szent meggyőződése csak öt percig tartott.

Kopogtattak és feleletre se várva benyitották az ajtót. Egy borzas szöke uri ember jött, vagy jobban mondva esett be rajta. Levetette magát a di-ványra, a melle láthatólag hullámzott.

A falurossza. Baditz Ottó festménye után.

— Uram, — kezdte a szót nagy későre, — uram, ön, ön, ön!..

Jób úgy nézett rá, mint a hogy egyáltalában az emberek szoktak nézni, mikor közel vannak a bámuláshoz.

— Kihez legyen szerencsém?

— Egy nyomorult emberhez uram, kit ön tett azzá.

—?

— Nem értem, hogy miért néz rám olyan kérdőleg.

— Talán eltévesztette, kérem, az ajtót! én Sárosi Jób vagyok, a káplán.

— Tudtam, hogy ez lesz belőle. Óh én mindent előre láttam. — Én uram, én Nemes János, segédjegyző vagyok.

— De hát nem szokták itt bejelenteni az éféle éjjeli dolgokat.

— Én vagyok a segédjegyző, a hivatalnak volt tudomása róla. — Uram tiszteli ön Ilonka kisasszonyt?

Ez bizony elég hirtelen kérdés volt.

— Kétségen kívül.

Nemes ur a hajfürtei között babrált.

— Nem úgy értem, uram. Én nyíltan beszélek. Beszéljünk nyíltan. Szereti ön Ilonka kisasszonyt?

Jób azt gondolta, hogy itt ugyan furcsa nyílt emberek vannak.

— Nyíltan megmondom uram, éppen ellenkezőleg, ha úgy tetszik.

Nemes ur felugrott a kanapéről, kicsi hija, hogy a hősünk nyakába nem borult.

szenvedély hevit, vagy is inkább megfordítva. — Ugy tetszik, hogy még most is fel vagyok egy kissé hevülve. — Kérem valóban nevetségesnek kellett feltűnnöm a káplán ur előtt az imént, de szerencse, hogy jó barátom előtt történt; az ember jó barátja előtt sok történik. Aláoszolgája, kérem; bocsánat, nem maradhatok többet, — hivatalos teendőim, — vénd a jegyző ur, — kérem csak gyűljön, — valóban úgy gondolom, hogy künt lehülök egy kissé, aláoszolgája.

A szegény Jób! Egész nyáron mind Nemes urnak engedelmeskedett, Ilonkát mond gyűlölte. Aztán milyen mélységes gyűlölet volt az, mindig rá gondolt,

Vándor cigányok. Greguss Imre festménye után.

— Nem értem

— De értsen meg uram! Ön szerencsétlenné, kaczagás tárgyává tett. Én tisztelője vagyok Ilonka kisasszonynak. Én éjjeli zenével akartam megtisztelni. Ön eltávolította az ablak alól a zeneszemet. Már most tessék tanácsot adni.

Jób bizony elhült egy kissé, hogy most már ő lesz az, a kin nagyobb fognak nevetni.

— Hát vissza kell hozni azokat a cigányokat és meg van az egész.

— Könnyű azt mondani. Nem lehet azokat már utolérni.

— Ejnye, ez nagy baj. Ezer bocsánat Nemes ur. Igazán véletlen műve az egész.

— Ön gyűlölné! Ni, füst, füst, füst! Köddé és párává lesznek bajsejtelveim. Tehát ön gyűlöli? Oh gyűlölje, gyűlölje.

— Óh uram folytatta tovább a segédjegyző ur, ha én ezt előre tudtam volna, nem alkalmatlankodtam volna. Óh valóban bocsánatot kell kérnem; kérem bocsánat, egy kicsit elragadtott a hém, valóban bocsánat. Az is meglehet, hogy egy kicsit elragadtott a hém...

— Kérem, foglaljon helyet Nemes ur, tessék rágyújtani, fel van hevülve.

— Óh kérem, meglehet, hogy egy kissé fel vagyok hevülve. Tudja mit Sárosi ur, legyünk mi jó barátok, miután úgy is mind a kettőnk között

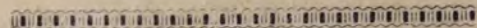
Egyszer, a mikor sétálni voltak, csak akkor egyszer történt, hogy szinte elfelejtette a gyűlöletet. Ilonka rendkívül kedves volt. Nemes úgy kicsit hátra maradt, valami pillangót ütött le a kalapjával a Misi gyerekek. Ilonkához legközelebb Jób volt. Kezét nyújtotta neki, hogy átsegítse egy nagyon kicsi árkon. — Hogy megszorították egymás kezét! — Ekkor szinte elfelejtette Jób a gyűlöletet.

Hanem Isten tudja, honnan, arra jött a kurátor. Nem szólt semmit sem az az ember, de Jób határozottan észrevette, a mint kiállhatatlan konfidenziával feléjük sandított, mintha azt

mondta volna: „Nem megmondtam? Papné lesz belőle.“

Na hát azért sem és azért sem! Nemes János ur „Naplót“ vezetett. A 13-ik laptól mindig félt; üresen hagyta egyelőre, de később azt írta rá, hogy a mai leányok és barátok hűségében az ember nem bízhatik eléggé.

Kováts Dezső.

Élet s dicsőség.

Mig hév- s erőtől duzzadt ifju mellem,
Mely büszke daczczal védett kór s baj ellen,
Tündöklő, röpke, drága, édes élet!
Megvetve bájod én től sem vevélek.

A rengetegnek titkos suttogása,
Ujjongó gerleszivek mély varázsa,
Kelyhök kínáló, percnyi báju rózsák
Előitem álom voltak, nem valóság.

Pohár csengett, a táncz pergett körültem,
S a létnek szivből sohasem örültem;
Szilaj kedv tombolt dalban, vig kacajban,
S szívem oly csendes volt, mint néma ajkam

Gyönyörmámorba szédült társaságban
Nem pillanatnyi élvre, kéjre vágytam;
Megcsendült szívem titkos húrja rózsák
S fölverte rejtett, óriás szenvedélyem.

Dicsőség fényes, imbolygó lidércze
Rajongó gyermekszívem megigézte.
Épedten, izzó vágyban haldokoltam
Azért, mi véghetetlen, halhatatlan.

Ifju koromnak rózsás májúsában
Komor sirkertbe vitt bujdosásom:
Eladtam volna üde, ifju élttem
Egy fonnyadt, árva szál babérlevélen.

De most, hogy hálai jár belém a lélek,
Forró életvágy éget, arra kélek
Magam vádolva, tépve ugy taláлом:
A lét egyetlen kincsünk, mely nem álom.

Óh élet! Te veszendő, drága éden!
Beh gyönyörű vagy haldokló szemében!
Keltsd föl rám hunyó, szép napodat újra:
Hadd sirjon vágyom százezernyi húrja!

Borzadva nézek nagy és kis sirokra,
S elszántan kélek kórommal birokra:
Nem sápadt hirre, síri fényre vágyom,
Csak élni e napfényes, szép világon!

Szép nő! bár égbe nyulna szobrom orma,
Babérfaerdő nőne bár siromra:
Feltörném s örök hírem összetépvé
Gyönyörrel dobnám egy csókért elédbe!

Patyí István.

A gyilkos.

Írta: Mályvarózsa.

Éppen az ebéd-től állottunk fel. Az öreg néni és bácsi délutáni álmukra pihentek, én a konyhába mentem, míg a cselédet valami ügyben elküldték hazulról.

Egyszerű kis lakunk verendáját piros virágu futóka fonta be, kis udvarunk pedig olyan volt, mint egy virággal terített szőnyeg. Foglalkozásom mellett néztem a nyitott konyhaajtón át a szakadó esőt, hallgattam a konyhaajtó

felett lévő fecskefészkek lakóinak csöndes, boldog csicsérgését és szívtam a virágok betóduló illatát. De mintha a hulló zápor zaja közzé egy töredezett hang is vegyülne! . . .

— Mi atyánk Isten — egy koldus imádkozó szava.

Kitekintettem.

Nem a verendán, hol védelmet lelt volna, hanem a kert útján állott egy öreg koldus a szakadó esőben. Galamb-össz, födetlen fejét mosta a hulló zápor, s összekulcsolt kézzel, lehajtott fővel a mint ott állott, olyan megható kép volt, hogy elszorult láttára a szívem.

— Jöjjön beljebb jó ember! — szólítottam meg. Alázatos köszönés után megállt a konyha küszöbén kívül, s többszöri biztatásomra lépte azt át csak. Ruhája rongyos, arcza barázdaszántott, egész lénye olyan megtört volt, de bánatos megtört fényű szemeiből egy tiszta lélek sugára ragyogott elő, s a rongyokban, e nyomorban is volt rajta valami, a mi mély szánalmat ébresztett iránta.

Itt a küszöbön adjak-e enni neki? — kérdeztem önmagamtól. Nem! Kihoztam egy asztalkendőt és leterítettem a konyhaasztalra. Rátettem egy tányér párolgó levest, egy szelet kenyeret, egy pohár bort, odatettem az asztal elé egy széket és helyet mutattam az öregnek.

— Nem érdemlem, nem érdemlem, mondogatá halkán, s vonakodva, csak unszolásom után ült le.

Biztattam, kínáltam egy két nyájas szóval, s úgy látszott, az jobban esett a szívének, mint fáradt testének a meleg étel. — Nem érdemlem, nem érdemlem, susogá csöndesen.

Betettem sütni a délutáni kávéhoz való kalácsot, néhány darab fát dobtam a parázsra, melynek fellobanó fénye pirosra festé arczomat. Az öreg koldus figyelemmel kísért minden mozdulatom, s a mint rátekintettem, észrevettem mint törli kezével hulló könyeit. Mi az jó öreg? Talán fáj visszaemlékeznie valamire?

— Fáj, fáj, susogá fájdalmasan. Hej, kisasszonykám, hogy is ne fájna és a mire legjobban fáj, azt nem tudom elfelejtteni.

Odakönyökölttem szembe vele a fehér kis konyhaasztalra és éreztem, mint borította el a szememet egy fényes könyecsepp. Szegény öreg ember!

— Mondja inkább a kisasszony nyomorult ember, mert a szegénység nem vitt volna idáig. Oh, volt nekem egykor mindenem, s most! Egy földönfutó koldus vagyok. Volt egy leányom is, ilyen mint a kisasszonyka. Ilyen munkás, ilyen csendes, ilyen szelíd. Éppen ilyen szemei is voltak, ilyen tiszták, mint egy nefelejts kelyhén nyugvó nagy harmatecs.

Hát aztán hová lett mindene, hogy öregségére ilyen sorsra jutott? — kérdeztem. Birtokom nagy része elégett, a

többi meg ott hagytam — és felkaczagott keserűen — mert hisz a leányom nincs többé!!

Annyi keserűség, olyan mély fájdalom rezgett át hangján, hogy kérdéseimmel nem akartam gyötörni tovább a szívét, s egész önkénytelenül tévedt ajkamra e kérdés: Hol lakik most? A városon kívül, a cigányok viskóin túl van a kőhegybe egy barlang, ott aludtam, meg ott alszom az éjjel is. Ilyen lakásaim vannak. Holnap majd megyek tovább — és ismét tovább — míg megkönyörül majd rajtam az irgalmas Isten, megyek, mint egy bolygó zsidó . . . S felvéve kalapját, botját, távozni készült.

— Tudja mit jó öreg? Jöjjön erre holnap, összekeresek magának egy öltözet ruhát, közeleg a tél . . .

Az öreg elfordult, hogy ne lássam hulló könyeit, csak némán mutatott az ég felé, azután kíváncszorgott a konyhaajtón. Elment, hogy ottlétét észrevette volna valaki.

Délután én a cseléddel a szőlőben voltam, s este a vacsoránál mondja a bácsi, hogy jó lesz vigyázni a koldusokra, mert 50 arany jutalom van kitűzve egynek a fejére.

Csodálkozva tekintettünk reá.

Igen, mondá komolyan, koldus ruhában egy gyilkos bujdosik most a vidéken, s átnyújtá, hogy felolvassam személyleírását.

Hangom reszketett, bármint iparkodtam elrejtetni izgatottságomat, mert felösmertem déli vendégemet benne. Es miért üldözik? — kérdé néném. Egy gyilkost? — gyilkosságért, választott a bácsi. Azt mondják róla, hogy egykor X. gróf gazdatisztje volt. Jómódu, derék, becsületes ember. Egyetlen leányát bálványozta, s ezt halva menthette csak ki égő háza romjaiból, melyet egy utazásból visszatérve éjjel lángokban talált.

Nem hihette, hogy meghalhatott gyermeke s egy a fővárosból másnap megérkezett híres orvos az előtűnt hullafoltokról mérgezést állapított meg.

Ujabb gyötrelmem és semmi, semmi, mi világot vethetett volna az eseményre.

Alig két hét múlva a történetek után meggyilkolva találták a fiatal gróft. Minden kétséget kizárt, hogy a szerencsétlen atya — hihetőleg örültségi rohamában — volt a gyilkos. Ezt bizonyította eltűnte is, ott hagyta mindenét, de hogy hova lett, azt a legszigorubb kutatás sem deríthetné ki mindeddig. Azt hitték, rég elpusztult valahol. A napokban egy hajdani barátja ráösmert, beszélt is vele, s azt állítja, hogy az örültségnek semmi nyoma modorán, beszédén. Ki tudja, tehát miféle büntény jó itt napvilágra. Rögtön föl is jelentette, de akkor már arról a vidékről eltűnt s most azt gyanítják, a mi vidékünkön bujdosik.

A gróf ifju neje, kit nyolcz hosszú év se vigasztalhatott meg, mely ez ese-

mény óta lefolyt, 50 aranyat tűzött ki jutalmul annak, ki elfogja.

Lebbenj tova halkan gyors röptű kis fecske! Sietve mint a gondolat, vedd könnyű szárnyadra izenetem, röppenj ama nyirkos barlang nyílása felé, hol a napi koldulás fáradalmait pihenni ki egy szegény üldözött, nem sejtve a veszélyt, s csicseregél el biztató édes hangodon a mit én izenek:

Ne félj szegény öreg ember, ne félj! Mig lélegzetem visszafojtva hallgattam a bácsi beszédét, ezek valának gondolataim. De minderre csak remegő szívem dobogása felelt: Hátha már késő?!

II.

Tizenegyet kakukkolt az öreg óra az előszobában, mintha az is biztatott volna, midőn beszólitottam szobámba az öreg hűségese cselédet, ki nagyon szeretett engem.

— Borcsa! Eljönne-e most velem a hová vezetem, hogy engem kísérjen?

Bármily szokatlan s meglepő volt reá nézve e kérdés, habozás nélkül mondta: El.

— Köszönöm. Az Isten áldja meg érte, mert tudja Borcsa, az a levél, a mit ma a szállóba a borház verendáján feleredtem, nagyon, nagyon fontos, ha azt valaki megtalálná!...

Jaj, Isten őrizz! Tán bizony a János urfőtől? — sopánkodott szegény jó lélek, ki sokkal jobbnak hitt engem, minthogy valótlant mondhatnék.

Erre a szóra lángba borult az arcom, s mit az említett felé küldtem gondolatban, ráleheltem azt a forró csókot drága jeggyűrűmre.

Nem volt nagyon sötét, csak egy át-suhanó felhő homályosította el néha az új hold világát, a mint én elől bő köpenyem alá rejtve, hogy Borcsa észre ne vegye az ígért öltözetet, s ő mögöttem, szépen ki értünk a városból a czigányok viskói közzé. Ezt félelmes helynek tartották nappal is, mi azonban minden veszély nélkül értünk ki belőle. Közelgett a barlang, melyet az öreg koldus éjjeli szállásául jelölt.

Nehogy csak sejtse is Borcsa, mi járatban vagyunk, s később megtudva, nehogy eláruljon, másodszor folyamodtam azon jezsuita elv követéséhez: „A cél szentesíti az eszközt“, s roppant meggyőzőleg állíthattam, hogy egy túske ment a lábamba s e miatt nem tudok menni, mert sikerült rábírnom Borcsát minden aggodó ellenvetése daczára, hogy egyedül ment a levélért. A mint eltűnt a hegyszakadék köves részén körül-köré roppenve, odaérkeztem a barlang sötét nyílása elé.

Szegény öreg ember! Itt van-e maga? Ki az? — hangzott mélyen belülről egy tompa hang.

En. Jöjjön gyorsan közelebb, elhozzam az öltözetet.

Odavánszorgott a lábam elé.

Találkozott-e egy régi ismerősével

a napokban? — kérdém halkan sugva. Igen. De honnan tudja a kisasszony? Mert az följelentette magát, s a grófnő 50 aranyat tűzött ki jutalmul annak, ki elfogja. Meneküljön szerencsétlen az éj leple alatt, mert üldözik.

Hát azt is tudja a kisasszony akkor, — kacagott fel kétségbeesetten — hogy gyilkos vagyok, s elmert még is jönni éjnek idején egyedül, hogy megmentsen. Hiszen nem érdemlem... nem érdemlem. Óh, tudja hát meg, szolt aztán felém fordulva, s talán egyedül fogla tudni azt a történetet és ne tartson engem se örülnék, se egy közönséges gyilkosnak.

Leültem egy kőre. Szívemet semmi félelem, semmi aggály nem nyugtalanította. Az ég tiszta kékjéről csak éppen annyi világot árasztott az új hold, hogy az alakok, tárgyak homályos körvonala megkülönböztethető volt. Látam, mint dől az öreg a barlang nyílásához, azután lassan, töredezetten, mintha a szívéből szakadt volna le minden szó, elkezdte beszélni:

Abba az én angyalszép, angyaljó leányomba beleszeretett a gróf. A nevelőnőben, ki házam leégésekor bent égett, szövetségeseire talált. Óh, én ezt mind csak halála után tudtam meg. Honnan? Kitől? Elmondom.

Volt a pusztán egy Janó nevű hülye fiú. A mint egy este gyalog jöttem az uton, látom Janót az út mellett ülve, hogy néhány aranyat csörget vigyorgó arczezal. Többször lopott e ficzkó, s most, midőn megszólítottam, hogy hol vette azt a pénzt, most is e gyanu ébredt fel lelkembe.

Csak úgy félvállról szolt vissza:

— A méltóságos ur adta.

— Hazudsz! — kiálték galléron ragadva.

— Nem biz én, szolt siró hangon, mint ez a hülyék természete; ne bántson az ur, inkább elmondom azt is, hogy miért adta. Azért, hogy felgyújtottam az ur házat...

— Te nyomorult, buta! Miket beszélsz!?

— No ne szidjon az ur, hisz ezelőtt soh' se tette! En hordtam a méltóságos ur leveleit is a kisasszonyhoz, meg én találtam meg a kisasszony kendőjét is, ott a messze erdőben levő vadászlaknál.

Iszonyu világosság kezdett előttem derengeni. Nem mentem én törvény, igazság után, összetépett szívem csak a bosszúra vágyott.

Az volt a célom, hogy szemébe nézve majd kérdőre vonom — egy kétségbeesett apa szíve kiolvassa, ha csakugyan a lélek tükre a szem — ő-e a bűnös? S aztán? Ember emberrel állt szemközt, halálnak halál az ára. Ily gondolatok közt érkeztem a gróf lakására. Nem vette észre, a mint a szőnyegekben a nyitott ajtón szobájába léptem.

Íróasztala mellett ülve, nagyon elmerülve olvasott valamit.

Felé hajoltam.

Hogy Janó igazat mondott, nagyon is bizonyossá lett előttem, nem kellett még a szemébe se nézmem... a leányom leveleit olvasta éppen. En is elolvastam néhány — előttem mindent felderítő — sort belőle, olaj volt az boszúból égő szívemre s mig balkezemmel kicsavar-tam kezéből a levélsomót, a jobbikkal keresztüllöttem.

Még kiáltani se volt ideje, pedig váltottunk egy irtózatot tekintet, oda esett a gazember a lábamhoz...

Ezóta vagyok én földönfutó, ezóta bujdosom. Hadd maradjon az emberek előtt tiszta emléken az a szerencsétlen leány, az a kis sirhalom!

Oh, kisasszonykám, kisasszonykám!

— Szegény, szegény, rebegém elfojtott zokogással. S maga is szegény öreg ember.

— En? En élek. Pedig hiszen megölhetném magam, folytatá. Bármilyen halál édesebb lenne, mint ez a nyomorult élet. De nem! Van Isten a felhők felett, ostorozzon, verjen. Hogy mertem én hitvány por és féreg az Ő útjába lépni, az ő kezét megelőzni a büntetésben, a boszuállásban!?

Hadd ostorozzon, hadd büntessen a maga színe előtt. Ha elég lesz, majd magához hív. Csak nyomorult, bűnös emberek kezébe ne kerüljek... oh, az Isten áldja meg, hogy megmentett tőlek. Mire a hajnal hasad, messze leszek én már. Óvja meg az Isten, szegény öreg!

Odaborult a lábam elé, s kezemen hirtelen két forró könnycseppet érezék.

III.

Mire Borcsa visszatért, ott ültem ismét, a hol elhagyott.

— Soh'se szóljon Borcsa erről az utról senkinek, szoltam, a mint szerencsésen hazaérkeztünk, s fogadja el tőlem e csekélységet e nap emlékeül.

Oda adtam neki egyetlen, rég őrzött aranyomat.

Dal.

(Franciából.)

Ha szeretnél!... Éltém bús egét
Földeritnék fényes sugarak.
Néked zengné szívem énekét:
Hogy szeress, hogy elbájojjalak.
Elmondanám, elrengném neked,
Szívem halkan súgja nékem ezt:
Hogy te vagy az, a kit úgy szeret...
Ha szeretnél!... Ámde nem szeretsz!

Ha szeretnél!... kétség, fájdalom
Elfeledve vón, s mit szenvedék;
Árnyad volnék élet-utadon,
S boldog álmod én szónék föléd.
Utadra rózsát hint kezem:
Ugy göröngyén könnyebben mehetsz...
Halni érted gyönyör vón nekem...
Ha szeretnél!... Ámde nem szeretsz!

Csillay Kálmán.

KIRNER JÓZSEF

cs. és kir. udvari puskaműves
az olasz király ő Felségének udvari szállítója
BUDAPESTEN.

ALAPÍTTATOTT 1803. ÉVBEN.

Raktára: Gyára:
IV. ker. VII. ker.

Szervita-tér 2. sz. Rózsa-utca 7. szám.

Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű kettős vadász-fegyverekből, golyó-fegyverek, forgó-pisztolyok, salongfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyeknek jóságáért kezeskedik.

→ Árjegyzék kívánatra bérmentve. ←

Steiner Armin és Ferencz

érezáru gyára
Budapest, VI. ker. ó-utca 12. sz.

Szállit mindenféle
érezöntési és préselési munkákat
a legjutányosabb áron.
Érmek. Versenydíjak. Egyleti jelvények.

Neumann Ignác

cs. és k. szabadalm. festészeti
műintézet és fényírdája

Budapest, vaczi-körut 7. sz.
szállit mindennemű jelzőablakat 2 frtért, ezen
kívül mindennemű gyapju- vagy selyemzástóló-
kat, czimereket és egyéb feliratokat

Tanulók csoport fényképeit
1 frtért.

Ezen kívül olajfestményü- és krétarajz-arczké-
peket bármely beküldött fénykép után 6 frttól
fölfele.

Minden létező
cigarettapa-
pirok között a
legtökélete-
sebb és felül-
mulhatlan,

a
valódi francia

szivarkapapiros:
Le GLORIA

Joseph Bardou & Fils-től

Perpignan és Párisban.

60 nagy arany érem, 16 nagy diszokmány,
20 „Hors Concours“ okmány.

Hüvely-különlegességek: „Le Gloria“ és
„Vrai Goudron“.

Kaphatók minden norinbergi és papir-nagykeres-
kedésben, valamint minden dohány- és szivar-
tőzsdében.

Különlegesség: Prince of
Wales férfi-övek.

Az összes sport-
nemekhez szük-
séges ruházati
cikkek u. m.

verseny és
training
INGÉK,

nadrágok, sapkák és cipők legna-
gyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2—4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.

LAWN TENNIS CZIPÓK.

FLANELL INGEK.

212

Előfizetési díj:

Negyedévre 1 frt
Félévre 2 frt
Égész évre 4 frt

Egyes szám 20 kr.

Megjelen havonként
kétszer.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ

PORZSOLT KÁLMÁN.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatalBudapest, Rökk-Szilárd
utca 4.Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet, a „Balaton-Egylet”, a „Teregszászi Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti, hegyvidéki turista-Egylet”, a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet”, a „Budapesti Torna-Egylet”, a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet”, a „Debreczeni Torna-Egylet”, az „Egyetemi Athletikai Club”, „Első Magyar Vivő-Egylet”, az „Ersekújvári Vivő- és Torna-Egyesület”, a „Fertői Csónakázó-Társaság”, a „Győri Csónakázó-Egyesület”, a „Kassai Korcsolyázó-Egylet”, a „Kolozsvári Athletikai Club”, a „Kolozsvári „Korcsolyázó-Egylet”, a „Főv. Vivő-Club”, a „Körmendi Athletikai Club”, a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet”, a „Magyar-Ovári Torna- és Vivő-Egylet”, a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet”, a „Makói Torna-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Lévai Torna- és Vivő-Egylet”, a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet”, a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet”, a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet”, a „Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet”, a „Nemzeti Hajós-Egylet”, a „Neptun Budapesti Evező-Egylet”, az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület”, az „Ó-Budai Torna-Egylet”, a „Pécsi Athletikai Club”, a „Pozsonyi Hajós-Egylet”, a „Pozsonyi Torna-Egylet”, a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet”, a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet”, a „Sátoraljai Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club”, a „Soproni Korcsolyázó-Egylet”, a „Szabadkai torna-Egylet”, a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör”, a „Szegedi Csónakázó-Egylet”, a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet”, a „Szegedi Torna-Egylet”, a „Székely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet”, a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet”, a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” és az „Ujvidéki kerékpár- (Bicycle Egyesület)” a „Pápai korcsolya-egylet”, a „Torontali korcsolyázó és hajós-egylet”, „Szegedi Kerékpár-egyesület”, „Sportkedvelők köre”, „Veszprémi torna-egylet”, „Tordai korcsolyázó-egylet”, „Budapesti Torna-Club”, „Zombolyai atletikai club”, a „Szászvárosi atletikai club”, a „Szolnoki korcsolyázó-egylet”, a „Budapesti polgári lövészegyesület”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága 47,020 számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A „Pihenő” mulattató melléklet tartalma: Kún Korszárd gróf. (Arczképe.) — Uti képeimből. Irta: Váradi Antal. — Távol vagyok. Morócz Jenőtől. — Rózsáligetben. . . Jean Berthevaytól. — A Balaton partján. Mesterházy Kálmán rajza. — A nevelőnő. Irta: Illés József. — Falusi piac. Pörge Gergely tollrajza után. — Erdő szélén. . . Biró Páltól.

Miniszteri rendelet a korcsolyázás érdekében

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő rendeletet intézte valamennyi állami tanítónőképezde igazgatótanácsához, továbbá Pozsony, Sopron, Trencsén, Zólyom, Szepes, Mármaros, Temes, Csongrád, Kolozs, Abauj-Tornamegyék tanfelügyelőségéhez és az orsz. nőképző-egylet elnökségéhez.

A korcsolyázásnak, mint testedző gyakorlatnak a benlakással egybekötött magasabb leánynevelő intézetekben, nevezetesen a tanítónőképezdekben és felsőbb leányiskolákban való meghonosítása érdekében 1890. évi november hó 17-én 52,061. sz. a. kiadott rendeletem folytán, számos iskolánál, még olyanoknál is, melyek nem voltak arra közvetlenül felhiva, mesterséges jégpályák létesítették és egész télen át az ifjúság tetemes része által a legjobb eredménnyel használtattak. Ohajtván, hogy az ifjúság és különösen a leánynövendékek testi fejlődése érdekében a korcsolyázásnak felette hasznos és edző gyakorlása a nemsokára beköszöntő téli időszak alatt ez évben se hanyagoltassék el: felhívom a (Czimet) hogy a körülményekhez képest, ez évben is idejekorán intézkedjék, hogy a jégpálya a múlt évben közölt utasítás értelmében, elkészítettván, az ifjúságnak rendelkezésére álljon; azon kívül pedig gondoskodjék, hogy balesetek kikerülése végett az ifjúság a korcsolyázásnál szem előtt tartandókra figyelmeztessék és felügyelet alatt álljon.

Kelt Budapesten, 1891. évi október hó 28-án.

Gróf Csáky s. k.

TORNA.

Bockelberg Ernő

(1839—1891.)

Keresem a vigasztaló, a megnyugtató gondolatokat s agyamban csak a vétkes, lázadó eszmék zajognak, Bockelbergnek halála nem emeli bennem a hit erejét. Neki nem kellett volna így és ily korán elhálnia! —

A csendes halál, mint az ébredő lélek ellentéte, talán megnyugtathat. Az agg ember érzékeinek elvesztésével szellemben ismét gyermek lesz, s mikor csendesen elszenderül, lelkünket a változhatlan végzet nem lázítja fel. De mikor egy herkulesi természetű férfi élete delén előbb lelki s aztán testi gyötrelmeken át távozik körünkből, bennem megrendül a hit.

Bockelberg munkás izgató élete után halála vértanú halál volt, mely azonban az erősebb lelket is megrázza. Hisz ő a testi és lelki épség apótolája és munkása volt, hisz az ő élete példa lehetett a józan életre, hisz ő tanított bennünket a hosszú életre, s az ő távozása, az ő halála épen a legerőszakosabb volt. —

Csak egy, a mi vigasztal szörnyű halála fölött, áldásos munkálkodásainak és kedves emlékének örök élte. — Az, mit Bockelberg a nemzeti nevelés érdekében tett, fényes betűkkel lesz művelődésünk történetének lapjaira írva. A „Herkules” első számától kezdve a részletekben Bockelbergével ellentétes irányban munkálkodott a testi-nevelés ügyében, de az általunk sürgetett reformok lehetősége csak az általa már megteremtett alapon volt lehetséges. Hogy most biztos és határozott léptekkel haladunk a nemzeti erősödés útján, hogy az országban az ügy iránt érdeklődés van hogy bizunk a jövőben, az mind Bockelberg érdeme.

Tekintsük át munkás élete folyását, hogy lássuk, mily erősen egybe van forrva nevével a testi nevelés ügye.

Bockelberg 1839-ben, szeptember 9-én Hannoverában született, hol atyja királyi építészeti tanácsos vala. Kezdetben katonai pályára lépett s a hadapród iskola elvégzése után hat éven át szolgált, mint tiszt a vadászoknál. 1864-ben főhadnagyi ranggal kilépett a katonai szolgálatból s hajlamának megfelelően egészen új életpályájának, a tornászataknak és vívásnak szentelte magát, mely téren oly kitűnő gyakorlottságra tett szert, hogy a legkiválóbbak közt emlegették.

Igy jutott el híre Budapestre is, hol egy magán tornatársaság, mely Thaisz Elek, akkori városi főkapitány elnöksége alatt alakult, 1865-ben meghívta tanítójának. Csak két hónapig vezette itt a gyakorlatokat, meri még azon év július havában „a pesti nyilvános tornacsarnok», — melyből a *nemzeti tornaegylet* keletkezett, kitűnő sikerrel végzett próbaleckék után megválasztotta tornatanítójának, s augusztus 1-én ez állást tényleg elfoglalta.

Bockelberg Ernőnek ezentuli működése szoros kapcsolatban állt a nemzeti tornaügy életrekelésének és föllendülésének történetével, mely körül ő volt egyik legbuzgóbb és leghivatottabb tényező. Kinevezetésétől kezdve három éven át egymaga vezette és tanította a tornászatot és vívást. De működése nemcsak erre szorítkozott; rendkívüli tevékenységet fejtett ki az eszme propagálása mellett is s midőn szóba került, hogy az egyesület saját tornacsarnokot építtessen, ő szerezte a legtöbb és áldozatra leginkább kész alapító tagokat. A torna irodalmat is számos dolgozattal gazdagította, melyek közül főlem-litjük „a tornacsarnok építéséről és berendezéséről, „a tökéletes előtornász kellékeiről» s „a leánytornázásról» irt munkáit. A mellett, titkári minőségben, az időközben keletkezett országos tornaszövetség ügyeit is ő vezette egy ideig, 1868 óta pedig, a mikor sikerült kivinni, hogy a rendszeres tornatanítás, mint az ifjusági nevelésnek szükséges, kiegészítő része, kötelező tantárgyként a középiskolába is behozassék, s így képesített tornatanítókra lett szükség, a tornatanítók képzésének tanfolyamát is ő vezette s hazánk első tanítói őtől nyerték kiképeztetésüket. A pünkösdkor tartott tornaünnepélynek egyik legkimagaslóbb mozzanata bizonyára az volt, midőn a Vigadóban a kormány, a főváros s a tornaegyletek képviselőinek és előjáróinak részvételével rendezett tornaszlakomán, Hegedüs Sándor, a nemzeti tornaegylet elnöke, lelkes beszéd kíséretében átnyújtotta Bockelberg Ernőnek az *ezredik* tornatanítói oklevelet, emlékeztetül annak, hogy 999 magyar tanárt ő segített kiképezni s hasonló oklevélhez jutni, — legyen tehát az ezredik diszoklevél magáé a mesteré.

Bockelberg nagy elfoglaltsága mellett is élénk összeköttetésben állt, nemcsak az országnak, hanem a külföldnek is számos kitűnő szaktérfiával. Az országban keletkezett tornacsarnokok többnyire mind az ő útmutatása szerint épültek és nyertek berendezést. Fáradhatatlan tevékenysége azonban még más irányban is érvényesült.

Midőn ugyanis a vezetése alatt álló tornaegylet a pesti önkéntes tűzoltó-egylettel egyesült és a „*nemzeti torna- s tűzoltó-egylet*» nevet vette föl, 1869. év kezdetén Matolay Elekkel, a tornaegylet néhai lelkes, buzgó elnökével együtt ő küldetett a külföld nagyobb városaiba, hogy a tűzoltás ügyét tanulmányozza. E tanulmányutjából hazatérve, két éven át vezette az önkéntes tűzoltók gyakorlatait, s midőn a városi tűzoltóság életbe lépett, fél évig ezeknek is ő volt a vezetője.

E mellett a Ludovika-akadémiában 1872—1875-ig

a gyakorlati és elméleti tornázást, különösen a katonai véd tornázást tanította, s veszélyek idejében ott találjuk a legtevékenyebb és legbátrabb mentők között. 1876-ban, az akkori vizár idejében, Matolay Elek és Thaisz Elekkel ő szervezte az *önkéntes mentő társulatot*, mely tevékenységeért, mely a tényleges veszély idején is érvényesült, az arany érdemkereszttel jutalmaztatott.

Közhasznú szolgálatait azonban a fővároson kívül az ország más, veszélyben forgó részeire is kiterjedtek. Így 1879. márcziusban a szegedi árvíz alkalmával, a várostól rendelkezésre bocsátott őt vas hajón 60 egyetemi hallgatóval feláldozó szolgálatokat tett, minek folytán a várostól dicsérő levelet kapott. Általában a nagyobb mentési munkák körül érdemesültek sorában rendszeren ott találjuk az ő nevét.

Lankadatlanul működött, mint a vörös kereszt-egylet oszlopparancsnoka is. Több éven át gyakoroltatta az önkéntes sebesültvivőket s a jeles begyakorlásért Károly Lajos és József főherczégektől nyert dicséretet. A bolgár-szerb háború idején, 1885. decz. elején Szerbiában is megfordult, hol a sebesülteket szállító oszlopot vezette. Kitűnő szolgálataért a szerb érdemkereszttel jutalmaztatott.

Egyesek, egyesületek és a magas miniszterium felismervén Bockelberg Ernőben a kiváló munkaerőt és ügybuzgalmat, több megtisztelő kiküldetésben részesítették. Így 1876 május és júniusban Trefort közoktatási miniszter megbízásából, a tornaügy megvizsgálása céljából Felső-Magyarországban tett körutat. 1880. augusztusban Brüsszelbe küldte a miniszterium, hogy Belgium tornaügyét tanulmányozza és a nagy nemzetközi tornaünnepélyen részt vegyen. 1883-ban a vörös-kereszt egylet Berlinbe küldte ki, hogy az ottani hygieniai kiállítást tanulmányozza. 1868-ban tagja volt, a munkás-egylet szervező bizottságnak, az egylet tagjait a tornászatanítottnak és közhasznú előadásokat tartott. Az 1885. évi orsz. kiállítások tagja volt a jury-nek és mint ilyen keresztlvitte, hogy egy minta tornacsarnok is emeltessék.

Az országos tornaversenynél Bockelberg tevékenysége mindenki előtt ismeretes. Ő csinálta az első tervet, ő adta az utolsó utasítást is. Hihetetlen tevékenységet fejtett ki a verseny érdekében. Vállára oly sok teher nehezedett, hogy betegségének fokozottabb elmergesedését méltán innen számíthatjuk.

Hogy most nincs közöttünk, látjuk csak, mily sokat vesztett a tornaügy benne. Halála által legtöbbet szerető neje és fia szenvednek. Kikről életében oly szeretettel gondoskodott, kik az igazi szeretet belső melegével hálálták meg. Mindenkor büszke volt, ha nejét az első és legjelesebb magyar tornatanárnőt hallá dicsérni vagy, Ede fiát, a jeles festőt s kitűnő athletát.

A nemzeti tornaegyletnek vesztessége is oly nagy, milyen Matolay halála óta nem érte az egyletet.

Hazánk első tornaegylete bizonyynyal Matolay arc képe mellé fogja helyezni jeles igazgatójának megfeszítendő képét.

Mi tornatanárok sirja felett fogadást tegyünk, hogy az ügyet, melyet ő oly testtel-lelekkel szolgált, hogy áldozata is lett, nem hagyjuk el, hanem emelni, fejleszteni fogjuk.

Emléke előttünk szent lesz, mint a tornaügy vortanujáé!

Egy hálás tanítvány,

A magyar tanulók országos tornaversenye

Tisztelt szerkesztőség!

Becses lapja f. évi 21. számában a magyar athletikai club évi jelentése kapcsán, hivatkozás törtévéen a magyar tanulók országos tornaversenyére s különösen azon „elkevetlenítő” körülményre, hogy a sok ezer egyetemi polgár közül alig 40 ifju vett részt a versenyen, nem hagyhatom szó nélkül azon, meggyőződés szerint csakis tévedésből származott magyarázatot, mely az egyetemi ifjak vázolt részvétlenségét mentegetni igyekszik.

Tévedésen alapul ugyanis az az állítás, mintha a versenyen résztvenni szándékozókól megkivántatott volna annak igazolása, hogy valamely testgyakorító egyesület igazolt tagjai legyenek.

Sem a miniszter ur, sem az államtitkár ur intenczióival nem egyezett volna meg az ilyenmő feltételek kikötése, sőt épen Berzeviczy államtitkár ur volt az, aki az egyetemi polgároknak a legmesszebb menő kedvezményeket biztosította, s a ki a végrehajtó bizottság bevezető ülésein szemben az ellenkező javaslatokkal — különösen hangsúlyozta azon kívánságát, hogy a résztvevő egyetemi ifjak ne, mint egyes egyesületek tagjai, hanem testületileg, külön e célra választott egyetemi jelvényekkel s minél számosabban lépjenek sikra.

Hogy ezen, a végrehajtó bizottság által is helyeselt kívánság csak kívánság maradt, annak oka — nézetem szerint — azon a rendező bizottságra mindenestre elkevetlenítő körülményben keresendő, hogy a főiskolai hallgatók „a nevük alatt s részükre rendezett” országos versenyt — megengedem az idő rövidsége okozta közönyt tanusították.

Ennek igazolásául hivatkozhatom Dáni és Fatich joghallgató urakra, akik az egyetemi polgárok és az országos végrehajtó bizottság között kíváncsnak látszott minél sürűbb érintkezés közvetítésére voltak szívesek vállalkozni, s a kik a végrehajtó bizottság ülésein nem mint a magyar athletikai club tagjai, hanem, mint a főiskolai hallgatók kiküldöttei képviselték megbízóik érdekeit.

Tisztelettel

Hertelendy László.

E sorokra csak azt jegyezzük meg, hogy lapunk idézett számában az a közlemény, melyre a vázlat vonatkozik, nem a szerkesztőségől származik, mert az — mint világosan meg is irtuk — *szó szerinti idézet a „Magyar athletikai club” évi jelentéséből.* Lapunk többször jutott nyolcz évi fönnállása alatt abba a helyzetbe, hogy teret nyitott a legellentétebb nézetek nyilvánítására, mert ez az egyedüli tér, hol az ellentétek kiegyenlíthetnek. Nem tartottuk szükségesnek, hogy saját külön véleményünket a idézet mellett kiemeljük, mert azt jól ismerik rendes olvasóink. Az athletikai club panaszára bizonyára az szolgáltatott alkalmat, hogy az egyetemi hallgatók részvételének megszorítását célzó intézkedés tényleg befoglaltatott a tornaszövetség és a nemzeti tornaegylet által közösen előterjesztett tervezetben, mely lythografikus uton sokszorosított. De, hogy ez az álláspont sohasem volt sem Csáky miniszter, nem különösen Berzeviczy államtitkár álláspontja, azt magunk is bizonyíthatjuk, sőt bizonyítottuk is már ezelőtt hónapokkal, midőn kiemeltük — rendes olvasóink emlékezhettek rá — hogy a versenyeket rendező bizottságban egyedül az államtitkár és a minisztérium többi képviselői foglalják el azt a modern álláspontot, melyből a testgyakorlati oktatás reformját meg lehet és meg kell oldani; még a bizottság nagy többsége a kormány reformtörekvéseivel szemben határozott retrográd irányzatot akart követni. S ha volt

hiánya a versenyeknek, úgy ennek legfőbb oka épen az volt, — ezt is megirtuk már — hogy nem érvényesülhettek teljesen azok a reformtörekvések, a melyeket a közoktatási kormány — illetőleg Berzeviczy Albert államtitkár, mert e kérdésben a kormányt valóban ő képviseli, — eleve elfoglalt. Hogy pedig a „Herkules” álláspontja teljesen megfelel az első ponttól az utolsóig a Berzeviczy által vallott elveknek, az általa inaugurált reform terveknek, annak legegyszerűbb bizonyítéka a „Herkules” nyolcz évfolyama s szerkesztőinek számos munkája.

A „budapesti (budai) tornaegylet” f. é. december hó 7-én esti fél 7 órakor saját csarnokában (I. ker. Attila-utca 52. sz.) disztornázást rendez. A versenyek a következők lesznek: gyakorlatok a lovon, távolugrás és sulydobás. Díjakul ezüst- és bronz érem van kitűzve. Lesznek azon kívül közös szabadgyakorlatok, iskolatornázás a lovon, szertornázás és válogatott tornászok gyakorlata fabotokkal. A közönségnek rendszerint mutakozó nagy érdeklődésre való tekintettel, ezuttal belépő jegyeket adnak ki. Minden egyesületi tag két-két jegyre tarthat igényt, a melyek a tornaórák alkalmával az Attila-utcai csarnokban kaphatók. A disztornázást közös vacsora követi, ugyancsak a tornacsarnokban.

Bockelberg Ernő halála és temetése. A gyönyörű arcú és természetű férfin már a tavasszal meglátszott a sorvasztó betegség különösen feltűnt nagyfokú idegessége, de sem ő, sem ismerősei nem gondoltak nagyobb bajra. A nyári vakáció elején, mikor utoljára beszéltem vele, még eleven, frissjársú volt, de feltűnt, hogy bekövetkezheto halála esetére vitte a beszélgetést, s némi büszkeséggel mondá, hogy neje és fia megtudják keresni kenyerüket, ha ő elköltöznék is. — Azonban a nyáron a fővárosban már híre járt, hogy felette sulyos beteg lett külföldön, hová üdülni ment. Az ősszel már az orvosok lemondtak róla, mint ki agysorvadásban van. A Vöröskereszt kórházában ápolták utoljára, innen a Schwarzer-féle intézetbe akarták átvinni, mikor is az átszállításnál az első emelet folyosójáról leugrott s belső sérülései következtében, pár nap múlva kiszenvedett. Mint az orvosok mondják, elmebaja gyógyíthatatlan volt, s úgy látszik erről neki is sejteltme levén, maga akart véget vetni szenvedéseinek. Szerető neje mindennap mellette volt s nyugodtabb perceiben csendesen beszélgetett vele. Halála az egész fővárosban mély megdöbbenést keltett, mert mindenki, mint edzett, erős embert ismerte. — A temetés, nagy halotthoz méltó ünnepélyességgel ment végbe. A temető halottas házában a diszes ravatalt számos koszoru borította. Több százra ment a fájdalmas közönségben a résztvevők száma. A fővárosi összes sportegyletek résztvettek a temetésen. Horváth Sándor evangélikus lelkész költői szárnyalású beszédben vázolta a munkás élet lefolyását. Alig volt szem, még az edzett, marcsona tornászok közt is, mely könybe ne lábbadt volna a bucúztató fájó szavaira. — A sirnál először ismet Horváth beszélt ékesen, és imádkozott bensőséggel, majd Vecsey István a nemzeti tornaegylet alelnöke bucúzott el a művezetőtől, a tanártól, a jó magyartól és az igaz barátától. A szónak szavait elfogta a meghalottság s vele az egész fájdalmas közönséget. Szépen fejtette ki, hogy ő talál vigasztalót is, a sir szélén, mert az örökké valóság földi képe, a halás emlékezet szíveinkbe vési a kedves halott képét mind halálunkig és így a nemzetébe is örök időkig. — Legyen áldás Bockelberg emlékéen, s a nemzeti közfájdalom enyhítse a gyászoló özvegy és fiú fájdalmát!

A nagy-kikindai önk. torna-tűzoltó egyesület nov. 15-ikén rendkívüli közgyűlést tartott, melynek lefolyását a következőkben adjuk: Brettner Ernő főparancsnok a közgyűlést hosszabb beszédben üdvözölte, vázolv a egyesület viszonyait azon időre vonatkozólag, mióta az egyesület élén állott. Elősorolta 10 évi főparancsnoki ténykedését és az egyesület figyelmébe ajánlott a jövőben az egyesület érdekében szükséges teendőket — ezek után pedig megköszönte az egyesület 10 éven keresztül birt bizalmát s tisztelt el öltözés miatt, leköszönve, meleg hang n elbucsu ott. A közgyű és Brettner Ernő lemondását sajnálattal kénytelen volt elfogadni, azonban az egyesületnek 10 éven át való vezetésé körül szerzett érdemei elismerésül egyhangulag s lelkesedéssel tiszteletbeli tagnak és tiszteletbeli főparancsnoknak választotta. Az így üresedésbe jött főparancsnoki tisztségre egyhangulag az eddigi parancsnok Stolcz Adolf, a parancsnoksági tisztségre pedig szintén egyhangulag az eddigi másodkapitány: Löw Gyula választottak meg.

ATHLETIKA.

Jósika Lajos báró.

Nagy vesztesége van a kolozsvári atletikai klubnak: elnöke, Jósika Lajos báró elhunyt. Közéletünk kiváló jelese nagy szolgálatokat tett a testgyakorlatok ügyének s valóban pótolhatatlan lesz a kolozsvári atletikai klub elnöki székében. 1807. márczius 19-én Kolozsvárott született, s az ottani lyceumban végezte tanulmányait. Ezek befejeztével 1827-ben a m.-vásárhelyi kir. táblán gyakornokoskodott egy évig, 1829-ben vizsgázott és a kormányseknél rövid ideig kancellista volt. Mi t regalista az 1834-iki országgyűlésen szólalt fel először 1835-ben Tordamegye adminisztratora, 1836-ban e megye főispánja lett. 1838-ban hosszabb külföldi utat tett, többek közt Spanyolországba a carlista-forradalom megismerése végett; s a carlista vezérek táborában több hetet töltött. 1842-ben kormányseki consiliárius, majd Dobokamegye főispánja lett. Élénk részt vett az 1846/48-iki országgyűlésen, s azon az erdélyi conservatív-párt vezérszónoka gyanánt szerepelt. 1848. május havában visszavonult. 1858-ban az erdélyi úrbéri törvényszék elnökévé nevezte ki, ez állásáról azonban már már 1860. június havában lemondott. 1861-ben kormányseki tanácsos lett, de a következő évben ez állásáról visszalépett, hogy 1864-ben átvegye Kolozsmegye főispánságát. 1867 őszén lemondott a főispáni méltóságról; azóta a főrendiházban csak időnként jelent meg, legutóbbi nagy beszédét a főrendiház reformja alkalmával mondta el. 1841 óta kamarás volt, 1848-ban a szt.-István rend kiskeresztjét, 1866-ban a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot nyerte. Elnöke volt az erdélyi római katolikus egyházi statusgyűlésnek.

Vay Lajos gróf vívómester tanítványai a napokban összes lakomát tartottak mesterük tiszteletére. Megjelentek az összes tanítványok s a népszerű mestert ovációkban részesítették.

Mihákovics Tivadar, győri kir. közjegyzőt, kiváló yachtsmanunket súlyos csapás érte. kis fia meghalt. A szomorú esetről a következő gyászjelentést vettük: „Alólirottak mély fájdalommal tudatják szeretett kedves fiuk Jenőkének folyó hó 14-én esti 9³⁰ órakor, agyhártyalobban történt megrendítő kimulását. A megboldogultnak hűlt teteme f. hó 17-én d. u. 2 órakor fog beszenteltetni és a beszentelés után a beivárosi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Győrött, 1891. november 15-én. A béke anyaga lengjen porai felett! Mihákovics Tivadar és neje Feszler Ernesztin. A jó barátok és tisztelők részvéte adjon vigaszt a bánatos szülőknél.

Jósika Lajos

KORCSOLYÁZÁS.

Az aradi korcsolyázó egyesület.

Arad, nov. 15.

A napokban tartotta meg a korcsolyázó-egyesület évi rendes közgyűlését Boros Vida igazgató elnökle alatt. A jegyzőkönyv vezetésére Vertán Oszkár doktor felkérte, első tárgyalást az igazgatóság jelentése az egyesület múlt évi működéséről és jelenlegi állapotáról, mely jelentésből a következőket adjuk:

Az összes bevétel a múlt évi pénztári maradványai együtt 7348 frt 6 kr. volt, kiadás 6906 frt 38 kr., a pénztári maradvány tehát 441 frt 8 kr. A tartozások összege 2442 frt 98 kr., melynek ellenében 31 frt 50 kr.

követelés áll tagdíjakban.

Hogy e szenvedő állapot dacára az egyesület múlt évi anyagi eredménye rendkívül kedvezőnek mondható, az kitűnik azon körülményből, hogy az ideiglenesen létesített nagy-köruti jégpálya összes befektetései, épületei stb. 2484 frt 40 krnyi összegben fedezeteket találtak a bevételekben, és hogy ezen kívül a ligeti tó helyreállítása is 3684 frt 53 krrel ugyanezen évben eszközöltetett, s azonkívül fennáll a per alatti kártérítési követelés a mezőhegyesi jóságigazgatóság, mint az elővizcsatorna építője ellen. Felemlítendő kiadási tételek még: felügyelők fizetése 283 frt, napszámosoknak 647 frt 75 kr.; fűtés és világítás 120 frt 3 kr.; jégűnnpélyek és zene költségei 443 frt 76 kr. A bevételek közül: tagsági díjakból 1036 frt 50 kr.; vendégjegyekből 2122 személy után 640 frt 10 kr., deákjegyekből 321 darab után 642 frt, kölcsönzött korcsolyák után

55 frt 50 kr, végül az új tavon a kdső ősszel megindult csónakázás is jövedelmezett már 41 frt 80 krt.

A jelentés helyeslőleg tudomásul véte, és a számvizsgáló bizottság jelentésének olvasása után a felmentvény az igazgatóságnak megadott.

Azután indítványozta elnök, hogy új. Nachtnébel Ödön választmányi tagnak a nagy-köruti jégpálya és a városligeti tó helyreállítása körül kifejtett önzetlen fáradozásaiért, miután szakismeretével nagyban hozzájárult amaz intézmények bevaló és aránylag csekély költséggel lett létesítéséhez, köszönet szavazzassék. Műlek Lajos dr. ez indítványt azzal egészíti ki, hogy az igazgatóságnak ugyan-e czímen köszönet szavazzassék, mi egyhangulag megtörténik.

Elnök ekkor saját maga valamint tisztársai és a választmány nevében, megköszönve a beléjük helyezett

bizalmat kijelenti leköszönését, s felkéri a közgyűlést, hogy korelnök vezetése mellett az új választásokat meg-
ejtsék. A közgyűlés Steinitzer Károlyt egyhangulag fel-
kérve a korelnöki tisztség viselésére, a régi tisztviselő-
ket és választmányi tagokat újra megválasztják. Az el-
távozott Aknay Andor pénztáros helyett Kabdebó Lajos
választotta meg, a szintén eltávozott Scharfner Sándor
választmányi tag helye pedig Telmányi Emil által töl-
tetett be. A korcsolyázó egyesület tiszti kara és választ-
mánya tehát következő tagokból áll: Elnök: Parecz
György. Igazgatók: Boros Vida és Tedeschi Viktor.
Ügyész: Páris Lajos. Titkár: Dániel Endre. Választmányi
tagok: Steinitzer Károly, Múlek Lajos dr., Kabdebó János
dr., Institórisz István dr., Oláh Elemér dr., Probst
Mihály, Vannay Gyula, Tenner József, ifj. Nachtnebel
Ödön, Telmányi Emil, Lejtényi Sándor, Dálnoky Nagy
Lajos. Számvizsgálók: Elnök: Vertan Oszkár dr. Tagok:
Székely Salamon és Kriván János.

A megejtett választások után Boros Vida ismét el-
foglalván az elnöki széket, megköszönvén maga s társai
nevében az új megválasztás által tanúsított bizalmat, fel-
szólítja a közgyűlés tagjait, hogy eselleges indítványokat
tegyék meg. Erre Tekesch Viktor kéri a közgyűlést, hogy
egy újabb leltározás eszközésére bizottságot küldjön ki.
A közgyűlés kiküldi Tedeschi Viktor elnöklete alatt ifj.
Nachtnebel Ödön és Székely Salamon választmányi ta-
gokat.

Egyéb indítvány nem tétetvén, elnök a közgyűlést
berekészti.

A temesvári korcsolyázó egyesület.

A temesvári korcsolyázó egyesület f. hó 8-án d. e. 10
órákor tartotta idei rendes közgyűlését, melyen dr. Par-
lagi Márton nyug. főorvossorvos elnöklete alatt jelen vol-
tak: Bersuder Lajos lovag, Vimmer József, Jahner Ru-
dolf, Uhrman Henrik, Gyika Imre, Riedl Antal, Kabdebó
Sándor, Pavlovics Sándor. Mindenekelőtt felolvasták az
1890—91 idényről szóló évi jelentést, melyből kitűnik,
hogy az idény alatt 54 korcsolyanap volt. Az egyesület
16 évi fennállása óta csak 1879—1880-ban volt több
korcsolya-nap (62) ennél. A bevételek 1933 frtot, a ki-
adások 1913 frtot tettek ki. A jelentést örvendetes tudó-
mással vett k. Erre az alapszabályok értelmében a vá-
lasztmány lemondott és a közgyűlés újra megválasztotta
annak valamennyi tagját. Végül tárgyalták egy vendég-
ajánlatát, ki hajlandónak nyilatkozott egy helyiséget épí-
teni és abban hideg étkeket, továbbá hideg és meleg
italokat árulni a korcsolyázó pálya vendégeinek. A köz-
gyűlés az ajánlatot elfogadta és a továbbiakkal az elnö-
köt bízta meg. A tagsági és belépti díjjak az eddigiek
maradnak: csupán beszüntetik a tanuló jegyeket és azok
helyébe rendes tagsági jegyek lesznek váltandók.

A győri korcsolyázó-egyesület csarnok-alapja javára a
liget-egyesület volt t. részvényesei közül eddig a következők en-
gedték és adták át az általuk tényleg befizetett részleteket az
egyesület pénztárnokának: Lelöczki Gyula urtól 4 frt. Jedlik Ányos
urtól 12 frt. Faludi Antal urtól 2 frt. Dr. Németh Károly urtól
7 frt. Neubauer Izidor urtól 12 frt. Inkey Adorján urtól 4 frt.
Limbeck Sándor urtól 8 frt. Özv. Milkovics Antalné urnőtől 12
frt. Pázmány Ida urnő 8 frt. Reschofszy József ur 4 frt. Meisz-
ner Ernő ur 10 frt. Veöreös Boldizsár ur 4 frt. Bezerédj Lajos
nr 4 frt. Vagyis eddig összesen 91 frt.

A budapesti állatkerti jégpályán az igazgatóság villa-
mos világítást akar berendezni és erre engedélyt kér a tanácsból.

Korcsolyázás az iskolában. A rimaszombati iskolaszék,
mint tudósítónk írja, elhatározta, hogy a polgári leányiskola
növendékei a tél folyamán hetenkint legalább egy tornaórát,
valamelyik tanító felügyelete alatt, korcsolyázásra fordítsanak.

LÖVÉSZET.

Budapesti polgári lövész-egyesület. Meghívó. A Bu-
dapesti polgári lövész-egyesület vadász-társasága folyó évi no-
vember hó 29-én, vasárnap, hajtó-vadászatot rendez, melyre
a tisztelt tagtárs urak ezennel meghívotnak. — A résztvenni
szándékozó tagtárs urak felkéretnek, miszerint ebbeli ohajukat
legkésőbb folyó évi november hó 26-áig Freyberger Pál urnál
(II. ker. Fazekas-tér 2. sz.) akár személyesen, akár írásban be-
jelenteni sziveskedjenek.

A budapesti polgári lövészegyletet súlyos veszteség érte,
buzgó jegyzője Kistatai Virág Gyula elhunyt. Jó munkást, be-
csületes embert, derék magyar hazafit veszítettünk benne vá-
ratlanul. Mint ifju, a Molnár György vezetése alatt állott budai
népszínháznál színészkedett s ha e pályán marad, bizonyára
művészi magaslatra emelkedett volna. De a népszínház bukása
után hátat fordított a színpadnak s városi szolgálatba lépett.
A bizalom a II. kerület jegyzői állására emelte őt s évek óta ez
idegen nyelvű városrészben lakott, buzgón működve annak
megmagyarosításán.

VADÁSZAT.

A mező-telegdi vadásztársaság e napokban kitűnően
sikerült füzánvadászatot tartott, melynek eredménye 24 fácán,
1 nyúl és 1 róka volt. Részt vettek, mint vendégek: Kis Elek és
Miskolczy Ferencz főszolgabírák, Steinbach Ervin földbírtokos,
Jeleutsik István kir. trvszéki bíró, Tippmann Antal ügyvéd és
a háziurak: Rádl Ödön, Miskolczy Barna, Mezey Mihály, ifj.
Rimlér Károly, Pap János városi tanácsnok, Telegdy József
nagybírtokos, Kunz Gusztáv és Andrányi Lajos. Az utóbb ne-
vezett 8 szenvedélyes vadász már három év óta nagy anyagi
áldozattal tartja fenn a m.-telegdi vadásztársulatot, mely mintá-
kéül szolgálhat az okszerű vadtenyésztésnek és a rendszeres
vadászatnak. Csehországból hozott fácánokkal és foglyokkal
nagy kiterjedésű vadászterületet népesítettek be; tartanak két
szakértő erdészt és kellő felügyelő személyzetet és Nagyvárad-
tól Mezőtelegdig a Körös mentén birták az egész vadászterüle-
tet. Fáradozásuknak és anyagi áldozatuknak jutalmát is veszik;
mert különösen az idén, midőn országsherte panaszkodnak a
rossz vadászidény fölött, ez a kis társaság igen szép eredménnyel
mutatott fel és gyönyörűen sikerült, zsákmányban gazdag va-
daszatokat tartott.

CSÓNAKÁZÁS.

Sportsman főispán.

Rónay Jenő, Torontálmegye főispánja.

Nagy öröme van Torontálmegyének. Rónay Jenő
eddig alispánt nevezte ki a király főispánjának. Rónay
köztisztvisletben áll a megyében s számos egyéb érdemei
mellett kiváló szolgálatokat tett a testedző sportnak is.
Igy ő építette a nagybecskereki tornacsarnokot is s mint
kiváló sportférfit a „Tisza regatta szövetség“ elnökévé
választotta, a torontáli korcsolyázó- és hajós-egyesület pedig
neki köszöni létezését.

Kp. Kovács László a következő kedves apróságot
közli a sportsman főispánról.

A főispán megboldogult atyja, Rónay János Karls-
badban fürdőkurát használva, megismerkedett egy angol

lorddal és közös sétáikban igen nagy barátságot kötöttek. Egyik nap Rónay kissé megkésett a szokott sétáról s azzal mentegetődzött, hogy családjának írt.

— Ön nős? kérdé meglepetve a lord, ki eddig ama hitben élt hogy Rónay is oly csökönyös aggle. ény mint ő.

— Persze, hogy nős vagyok, sőt —

— Sőt?

— Gyermekeim is vannak.

A lord két lépéssel hátrált.

— Tizenkét szép gyermekem van, folytatta boldogan Rónay, most várom a tizenharmadikat.

— Shocking! kiáltá hirtelen haragra gerjedve az angol, s megvetésének kimondhatatlan illusztrációja után hátat fordítva, ott hagyta sóbálványává lett Rónayt.

A nagy barátságának örökre vége szakadt.

* * *

Szegény lord! Ha te tudnád, hogy a 13 testvérből mik lettek!

A nemes fia nemes bimbóiból a legnemesebb gyümölcs termett.

Atyjuk hazafiasságát, anyjuk fenkölt lelkét és szívjóságát örökölték.

A fiuktes'ben-lélekkben hazafiak lettek, Rónay János a legidősebb, ma országgyűlési képviselő s a szabadelvű párt egyik köztisztjeletben álló tagja, Ernő, ki a nemesi birtokon gazdálkodik megyénk gazdasági életének egyik kimagasló tényezője, István kataszt. felügyelő és Lajos, a méntelepnél kapitány; Blaskovics Istvánné, özv. Kövér Károlyné, Borzsenszkiné, Vilma és Czili, áldásai, titkos jóltevői a szegényeknek az inségeseknek, és Jenő, a Jenő, ki 1874-ben a vármegye szolgálatához szegődött s annak legalsóbb lépcsőiről ma a vármegye legfelső polczára jutott, a ki soha sem lankadó munkakedvvel tört az élet rögzős útjain előre: ma Torontál megye főispánja lett!

A Jenő fiúból nem is egy, hanem ezer ember lett. Ezerfelé lát, ezerfelé tesz; és eme ezernyi teendőhöz mindig van ideje, munkakedve, türelme. Az ő genialitása egy percze sem hagyja nyugodni.

Mikor teendői kiragadják őt a boldog családi élet karjaiból, akkor az egy embert egyszerre szétépik ezer részre. Mindenki le akar foglalni az önző céljai javára valamit belőle. És neki ezen ezer féle önzőcél támogatásával kell bajlódnia. Az országos-, a nemzetiségi-, a párt-, a megyei-, a családi-, a magánérdekek külön-külön lefoglalják. Ha árviz sujt, ha sáska jár, ha telepítés van a megyében, ha vizet szabályoznak, vasutat vagy közutat építenek neki jut a vezérszerep. A megyei sportéletnek meg épenséggel ő a — lelke!

Szinte kérdehetnék, hogy mi marad hát akkor belőle a — családjának?

A szive!

* * *

Egy cseppet sem kívánom — de megeshetik, — hogy ő is egyszer majd ellátogat Karlsbadba. Talán ő is megismerkedik ott azzal az angol lorddal és a lord majd megkérdi van-e önnök családjá? (Akkorra talán több gyermeke lesz, mint a mostani két kis virágbimbó).

Ne feleljen a lordnak semmit, hanem fogja meg a gallérját és kényszerítse, hogy szívjá vissza azt az akkori — „shockingot”.

Meg vagyok győződve róla, hogy a lord kényszerítés nélkül is visszaszívja! Kp. Kovács László.

Magyar királyi szab.

úzsó és mentő öltözékre

ZADÁK LAJOS

kereskedő

Budapest, IV. Kecskeméti-utca 13 sz.

— — —

Specialis rakárt tart. Tengeri utazások, balatoni- és minden nagyobb uszó kirándulásoknál, vízi munkálatok- és az életmentéseknél nem uszók is teljes biztonsággal használhatják.

Az angol és hollandi mentő eszközökkel történt összehasonlítás és szigorú kipróbálás után

a „Budapesti önkéntes mentő-egyesület”

a

„Budapesti tüzoltó”-egylet

és több sport-egyesület a Zadák-fele uszó- és mentő öltözéket a legkitünőbbnek találták.

Az öltözék leírását, valamint árjegyzéket kívánatra a feltaláló ingyen küld.

Fischer Győző

városligeti

testgyógyesítő- és vizgyógyintézet

(ezelőtt Dr. Fischhof vizgyógyintézete)

Budapest, Városliget, Hermina-út 1525.

I. Testgyógyesítés Hessing módszere szerint történik.

Az intézet kitüntetést nyert az 1889. évi országos kisednevelési kiállítás alkalmával a „Hessing” gyógy mód meghonosításáért.

II. Vizgyógy mód, dr. Fischhof rendszere szerint alkalmaztatik.

Felvételnek bennlakó és bejáró betegek.

Tramway, Omnibusz, Telefon

Programm bérmentve. Jutányos árak !!!

Porzsolt Ernő

műépítész és építőmester

építési irodája

Budapest, VIII. Rőck Szilárd u. 4.

elvállal mindennemű építkezéseket, tervek készítését és kivitelét; palotákat, bérházakat, nyaralókat, tornacsarnokokat, csónakdákat, versenypályákat stb.

Bleier és Weisz

BUDAPEST,

IV. ker. Károly-körut 1. szám.
a kerepesi-ut sarkánál.

Mindennemű

kötélárak gyári raktára

Különlegességek
torna-eszközökben

u. m.:

**hinták, gyűrűk,
mászókötelek, trapez, létrák**

a

legjutányosabb áron kaphatók.

Wanke Gusztáv

örökösei

Budapest, IV., Kigyó-utca 10. szám

Ajánlják dusan felszerelt raktárukat az egész világra szabadalmazott

Colombus

ugyszintén

„HALIFAX“

„Jaeson Haines“ és

Mercur-korcsolyák

Achilles lábsuklyószi-
jakban, valamint min-
dennemű lombfűrészeti
különlegességek házi-
konyha- és fűtőeszkö-
zökben.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Valódi magyar szakácskönyv

írta:

ZILAGHY ÁGNES.

Mindazok, akik a Magyar Nők Lapjára egy félév-
re 3 frittal előfizetnek, ingyen kapják meg ezt a sajtó
útján nagy hírcévre vergődött könyvet.

Bolti ára egy forint 20 kr. és a vidékre megren-
delhető utánvétellel a Magyar Nők Lapja kiadóhiva-
talában, Budapest, kis-híd utca 9. sz. a, II. em.
Könyvtárak példányonként 80 (nyolczvan) kraj-
czárért kapják.

A kizárólagosan szabadalm. szivarkahüvely előnyei.

Minden hüvely szopókájánál szabad szemmel is látható háló van alkal-
mazva mely megakadályozza:

1. hogy a dohánypor és az apró dohányrészek a szájba hatoljanak.
2. Hogy a dohány a nyelvhez tapadjon; 3. a háló apró lyukacsai által a füst megoszlik és nem oldalt jő ki a dohány és papir, mint ez más szivarkahüvelyeknél tapasztalható. 4. a szivarka egyenletesen ég; a háló a dohány nikotin tartalmát magába szívja, a szivarkán nem támad zsiradékfolt s így teljesen elszívható. 6. a hüvelyek valódi francia szivarkapapírból készülnek, 7. a nikotin-fogó meggátolja, hogy a száj a sokszor utálatos dohánynedvtől kellemetlen szagúvá legyen. E hüvelyek a legtöbb dohánytőzsdében 100-ankint 20 krért kaphatók. Nagyban kapható minden papir- és nürnbergi nagykereskedésben.

Budapesti főraktár Löw Náthánnál Szerecsen-utca 7—9. sz.
hol egyszersmind a legújabb „Regalita“ papirszipkák nyelv- és szájpaddás-védő-
vel 10 darabos dobozokban 10 krért kicsinyben is kaphatók.

Kitüntetett;
Bécsben 1890.

Kitüntetett;
Bécsben 1890.

Tisztelettel tudatjuk a nagyérdemű közönséggel, miszerint egyenruházati intéze-
tünkben f. é. szeptember hó 1-ével egy külön

vívófelszerelési osztályt

nyitottunk, melynek műszaki vezetésére sikerült Fodor Károly urat, a műegyetem
vívótanárát megnyerni.

IV. váczi-utca 24.

WEINER és GRÜNBAUM,

csász. és kir., és portugál kir. udvari szállítók.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve és díjmentesen küldetnek. — Elárusítóknak engedmény.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban

Budapest, VIII., Röck-Szilárd-utca 4. sz.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari egyenruha szállítók

✱ Katonai vívó-iskolák és intézetek szállítói. ✱

Budapest, Károly-laktanya.

Ajánlják az összes sport egyleteknek — a katonai
vívó-iskolák által kitűnőeknek elismert s egy elsőrangú
katonai vívómester műszaki vezetése alatt készült

vívófelszerelési cikkeiket

Vívó-kard fényezett kosárral solingeni pengével ...	2.50
csiszolt " " " " " " " " " " " "	2.75
Vívó-tőr (Rapier) " " " " " " " " " " " "	1.60
Kard-álca vitorlavászonból " " " " " " " " " " " "	4.20
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	7.50
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	6.50
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	8.50
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	2.—
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	2.80
Vívótőr-álca bőr szegélylyel " " " " " " " " " " " "	2.60
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	4.50
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	1.60
Mellvédő vitorlavászonból kardviváshoz " " " " " " " " " " " "	6.50
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	8.50
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	3.—
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	4.50
Vívó-ujj vitorlavászonból " " " " " " " " " " " "	3.20
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	4.20
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	11.—
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	15.—
Box-keztük párja bőrből " " " " " " " " " " " "	10.—
Párbaj-kardok, párja " " " " " " " " " " " "	12.—
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	20.—
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	25.—
" " " " " " " " " " " " " " " " " "	38.—

Részletes nagy képes árjegyzéket kívánatra ingyen és
bérmentve küldünk. Megrendelések utánvétellel rögtön fogat-
natosítatnak. Megrendelést bármely tárgyra elfogadunk.
Sürgöny cím: Tiller udvari szállítók, Budapest.

„COLUMBUS“

egujabb koresolya találmány

mely az 1890-iki bécsi gazd. kiállítá-
son nagy díszoklevéllel lett kitüntetve.

Árak:

Colombus } 20, 21 22 cm. h. lábra p. 7.1-
koresolya } 23, 24 25 cm. h. lábra p. 8.—
} 29—31 cm. h. lábra p. 8.55

▲ hány centiméter hosszú a lábod e
leg a cipő olyan
ez a koresolya
rendelendő

Achilles csuklósíj { gyermeklábára 1. sz. párja }
{ női lábra 2. „ „ } 1 frt 20
{ férfi „ 3. „ „ }

5 másodperc alatt fel- és lesrófolható.

Rendel- **Rohonczy G.** Budapest, Andrassy-ut 12.
hető: Fiók: Bécs I. Káptner. 1.

KARLSBADI

cipő-külön-
legességek.

**Kajári
Dezső**

Budapest, Dorottya-utca 8. szám a.

Ajánlja legdusabb választékban

férfi-, női- és gyermek-cipő-árut
az őszi időnyre

séta- és promenade-cipőket

a legolcsóbb árak mellett. — Különös figyelemmel

**regatta-, velocipédező-, turista- és hegymászó
tornacipőket, vadász csizmákat**

mindennemű bőr- és vászonból urak, hölgyek és gyermekek részér-
egymint: tisztí cipők, galoschnik vagy gumi cipők,
ugy szinte vízmentes cipőket és kényes lábra kü-
lönlegességeket nagy választékban raktáron tart.

Vidéki megrendelések mérték vagy minta-cipő szerint leggyorsab-
ban eszközöltetnek.

A „HERKULES” mulattató melléklete.

PIHENŐ

A „HERKULES” előfizetési ára a „PIHENŐ” mulattató melléklettel együtt negyedévre 1 frt, félévre 2 frt, egész évre 4 frt. A „Pihenő”-re külön előfizetni nem lehet. Előfizetések és hirdetések a „Herkules” kiadó hivatalába (Budapest VIII., Röck Szilárd-utca 4.) küldendők.

Kún Kocsárd gróf.

A magyar nemzetnek legsebezhetőbb achillesi sarka, legfőbb, mondhatni, eredendő bűne, hogy ez országban, melynek nevet adott, még ma is számbeli kisebbségben van a nem-magyar népfajokkal szemben (ezeket együttvéve); hogy még ma is messze van az abszolút többségtől s még messzebb az egyöntetű, egynyelvű államtól. Pedig körül egységes, egynyelvű nemzeti államok láncolata szorongat: Montenegro, Szerbia, Bulgária, Oláh-, Orosz-, Német-és Olaszország. Mi ezer esztendő alatt sem valánk képesek a kompakt, egynyelvű nemzeti államot megalkotni. — Itt állunk ma is — a polyglott állam minden szorongásával, minden veszedelmével. . .

Van-e tehát e kornak, melyben 1867 óta önkezünkbe van letéve saját sorsunk intézése, jövőnk előkészítése és munkálása; van-e e kornak nagyobb, kimagaslóbb nemzeti feladata, mint arra törekedni, hogy a magyarság létszámát szaporítsuk? Ha tud valaki ennél nagyobb, fajunk életébe ennél mélyebben vágó nemzeti célt és feladatot, ám álljon elő és mondja meg! És kérdem még: lehet-e a nemzetiségi eszme abszolút uralmának eme korszakában minden viharral-vésszel dacolni képes, a szó komoly értelmében vett erős magyar állam, számbelileg is erős magyar nem-

zet nélkül? Nem hiszem, hogy akadjon ez országban magyar ember, ki e kérdésre „igen”-nel tudna válaszolni. Oroszország 100, Németország pedig 50 millió körül járó népességet számlál s mégis az államhatalom amott a balti tartományokban és Lengyelország-

KÚN KOCSÁRD GRÓF.

ban, emitt Guesen-Posen és Elzász-Lotharingiában kérlelhetetlen céldatossággal s a hatalom egész erejével mindent elkövet a faji beolvasztás és nyelvi unifikáció érdekében.

Ma már nincs gondolkodó magyar

köztünk, ki aláírná és helyeselné Szent-István királyunk állambölcsészétének amaz állítólagos axiómáját, hogy „egynyelvű ország tökéletes és győzelem”. Ma ennek éppen ellenkezőjéről vagyunk meggyőződve. Óriás nagyot változtak azóta a viszonyok. Első királyunk ideálja: a soknyelvű ország, ma átok és csapás — a nemzetiségi eszme uralkodó korában. Századokon át nem ismertük ugyan a soknyelvűség átkait s a kelet és nyugat felé folytatott majdnemszakadatlan önvédelmi harcaink mellett ez egyik fő oka annak, hogy a multban nem gondolánk a tömör, egynyelvű nemzet alkotására. A mit a nemesi intézmény ez irányban öntudatlanul eredményezett (a nem-magyar fajú elemek egy töredékének a nemesség soraiba felvétele s ezáltal magyárosítása által), a lakosság nagy egészét tekintve, jelentéktelennek mondható. De az iszonyatos Hóra-Kloska-féle lázadás meg az 1848—49-iki események mindenkorra felnyitották szemünket arra nézve, hogy a Szent-István-féle tan az új idők változott viszonyai közt, végzetes az országra. A 7 milliónyi nem-magyar népfajok békeidőben, a

költővel szólva, mint porszemek nyugton hevernek biztos helyükön*, de ha az események viharos támad, fölkavarja, mint a számum a szaharai homokot, e porszemeket, vagy azok nagy részét, hogy azok alá temessen minket. Mi

természetesebb tehát annál, hogy most békeidőn, mikor a gondviselés kezünkbe tette le sorsunk intézését, önfentartási ösztönünk egész erejével kell azon dolgoznunk, hogy e nagymennyiségű futóhomokot lekössük!

Hanem az a kérdés merül fel, hogy melyek a magyarság terjesztésének, létszáma szaporításának legbiztosabb eszközei? Felelet: kisdédóvó és népiskola, meg a czélszerű telepítés. Kisdédóvó és népiskola, nem pedig közép- és felsőbb oktatás azért, mert az országnak a két utóbbiból kikikerülő intelligenciája és magasabb osztályai óriás többségükben (80—90%-ban) amugy is magyarok vagy magyar szelleműek. Itt e szerint baj nincs.

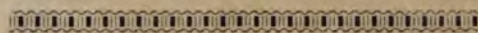
Ime a teendők kerete, melyben Kún Kocsárd gróf él és áldoz. E név a valóságos tisztelet és lelkesedés érzelmeit kelti minden magyar kebelben s méltó rá, hogy a nemzet őt, mint napjaink legnagyobb magyarját, a ki nemzeti törekvései és áldozatai által Eifel-toronyként emelkedik ki kortársai közül, egész lélekkel ünnepelje. Hunyadmegyének két fontos időpontban: a szabadságharc idején és az új alkotmányos korszak legelső éveiben volt főispánja és előbbi ténykedéseért meg is szenvedte az osztrák rabságot. Majd visszavonult s takarékos életmódjával lehetővé tette magának, hogy folyton áldozhasson a nemzeti és kulturális érdekeknek azon megye területén, a hol az eloláhosodott magyarság akkora tömegekben fordul elő, mint sehol az országban. Jutalmakat tűzött ki oly eloláhosodott magyar legények számára, kik magyarul tudót vésznek feleségül... A szászvárosi ref. kollegiumra, a magyar protestáns középiskolák e legvégső láncszemére kelet felé s a magyar nemzetiség tényezőjére ott, egy nagy oláh néptenger közepette, eddigelé 100,000 forintba menő áldozatokat hozott. Az Erdélyrészi magyar közmívelődési egyesületnek, melynek megalakulását igaz lelki örömmel üdvözlé s melynek hunyadmegyei fiókja megalakulásában kiváló része volt, szintén számottevő összeggel alapítói közé lépett s az Erdélyrészi magyar közmívelődési egyesület őt tiszteleti elnökévé választá.

Leghatalmasabb ténye azonban, melylyel eddigi áldozataira és működésére a koronát tette föl, az a valóban fejedelmi adomány, melyet a neveztük egyesület rendelkezésére bocsátott, — székelési telepítési célokra. Összes vagyona 250,000 forintot képvisel, ezt tette a haza és a nemzet oltára. Oda adta mindezt a 88 éves aggyastján a hazának, ellentétben azokkal, kik mindent a szegény hazától várnak a magok javára.

Erdélynek egyik legfőbb baja nemzeti szempontból, hogy magyarságának mintegy $\frac{3}{4}$ része oda van szorítva egy

kis területre, a székelőföldre, míg a többi megyék úgyszólván evacuálva vannak a magyarságtól. A székelység fölőslégéből, Bukovinából, Oláhországból és az anyaország túl népes magyar megyéiből magyar elemeket telepíteni okosan Erdélybe s ez által, mint a harcban megfogatkozott csapatokat segély haddakkal meggyarapítani és életképessé tenni az erdélyi magyarságot: egyik életbe vágó nemzeti cél a királyhágón túl. E célra szentelé a nemes gróf élte alkonyán minden vagyonát. — Polgárok, tanuljatok egy Róck Szilárdtól és magyar főurak tanuljatok egy Kún Kocsárdtól hazát és nemzetet szeretni! Szeretni tettekben és áldozatokban, s nem pusztán — pohár köszöntésekben. Magyarok Istene, adj e nemzetnek sok Róck Szilárdot és sok Kún Kocsárdot!

Sz. Gy.

Uti képeimből.

A szent Jakab hegye egy nagy sírdombhoz hasonlít, mely alatt hosszuszakálu ezredévek vannak eltemetve; úgy látszik, ez a családi sírboltjuk, ott fekszenek gyermekeikkel az évszázadokkal és unokáikkal az esztendőkkal, csendes, szirtemésztő nyugalomban. S mintha az egyiptomi monda szerint a halottak haja nőne a halál után: a roppant sírhalom aljából kőzos szilfák, terebélyes bükkök verődnek égfelé, mint az alatt nyugvó szellemek kiütődött hajszálai, erdőüstöke. Oldalt a hegytől zig-zugos gyökér-roncsok lógnak elé, ezerféle fonással, kuszáltan, tépetten, szárazon, mint valami eltemetett óriási sírből kinőtt szakála-vége. Béke hamvaira!

Ellenséges bozótok, sűrű cserje áll ellent a fölmenőnek. A mint a visszhangos erdő magányában egymagam törtetek fölfelé, egyetlen kísérő társammal, az ágról-ágra szálló képzelettel, úgy tetszik, mintha egy vizözön előtti szörny hátára kapaszkodnám, meg-megfogódzva az antidiuvianus serfákban, a csipkebokrokban, belé botolva a sziklává keményült bőrkéregbe, melyről nem csoda, ha visszapattogzanak a rettenetes vadásznak, a mulandóságnak minden nyilai.

A bércz koronáján körül óriási, ember-kézrakta sáncz vonul. Alatta évezredek urnákat találnak, cserepeket az emberiség őskorából.

Micsoda népnek vára lehetett ez? Milyen rettentő küzdelmek folyhattak le ezen a meredek sánczon; egy emberfölötti munkával megépített avargyűrű, egy kétezer láb magas bércz széles koronája köré vonva, mintha ellent akarna állani magának a pusztító mulandóságnak, a mely naponkinti ostromlója ezen holt erdőnek, melyet láthatatlan szellemharczosok védelmez-

nek az elpusztulás ellen, ki tudja, hány ezer esztendő óta?

Azt hiszem, ott látom a sáncz tején villogni a koponyahasító baltákat, lánczos szekerczék csörrenését hallom, rémülve hallgatom, mint kopog csont-ról-csont-ra a szeges végű tölgyfa-buzogány. Látom a sánc dűledékei között elővillogni a vérszomjas szemeket s fönn az erdők fölött, mintha az agyonverték sötét lelkei volnának, kóvályogva szállanak éjjeli nyugalomra a hollók.

Fenn vagyok a sánczon. Milyen könnyen megostromoltam, milyen könnyen hágtam föl ormára! A villogó szemek — piros kökörcsinné törpülnek lábaim alatt, a csörgő csatabárd közelről fehérnyírfa összeverődő ága, a kopogó, szeges buzogány sehol, csak egy szatyrikus karkály kopogtatja Jupiter fájának hatalmas oldalát! Könnyű győzelmem volt, megostromoltam a sánczot, úgy tetszik nekem, mintha elhalt nagy tudósok állításait döntögetném meg, büszkén hirdetvén magamat győzőnek, akkor, a mikor egyik sem kelhet föl ellenem harcraszállani, mikor mindegyik a mulandóság mosolyával ajkán pihen ott lent, mintha nevetné hiu erőlködésemet, mintha azt mondaná: harcolj, bolond, harcolj, szidj, fenyegezz, — a te nyilaid nem érnek el hozzám, a te gyarló fegyvereid nem vágnak át az évszázadok kapuján.

Még egy csomó fa, egy erdőrésztlet, aztan elértem a hegyhátat, fönn vagyok a bércz gerinczén, nagyot lélegzem s pihenni dőlök a fűre, mielőtt a zárdaromokhoz közelítnék.

A vén sáncz oldalából kicsi ér szivárog. Lecsurog egy galagonyabokor ágain s az ágak végéről folytonos köny-eső gyanánt pereg az erdei virágokra. Azok, mintha el akarnák rejteni, hálából, a miért gyökereiket nedvesíti, dusabb, lombos, szélesebb levelet hajtanak; mikor nyíló szemeikkel engem meglátnak, mintha összedugnák kis virágfejeiket, tanácskoznának titokban, hogy vajjon föltárják-e az idegen előtt a szívárgó ér rejtett titkát? Úgy látszik azt határozták, hogy nem, mert mintha még jobban összebuynának, hátat fordítanak, nemet intenek, tagadólág rázva kis fejcskéiket, talán haragusznak is reám, hivatlan tolakodóra? — Vagy csak az alkonyi szellő üz játékot mindnyájunkkal, a virágokkal és — velem.

Most tört át az alkonyat első piros sugárnyila a fákon. Engem talált. Véresre festi arczom, homlokom és mellemet. Milyen kárörömmel nézi a csegettővirág, a farkasbogyó, a nagy repkénycsalád, hogy a nyugvó nap sugár lándzsája belém törött! Ellenséges környezet. Megyek innét, hadd higgyék, hogy sebesülten eldőlök valamerre, és el nem árulhatom soha a környező galagonyabokor idylli titkát. Legyetek

nyugton, kedves virág-örök, ti közetek Ephialtesi szellem nem hozott!

Kilépek a tisztásra. Amint mögöttem összecsapodnak az erdőszél galyai, teljes biborfényben áll ott, a szemközti égen a zárdaromok mögött a nyugvó nap, mint egy, az ég szívében ütött nagy seb, melyből ömlik a piros vér, ömlik, elborítva a fél világot.

Ezek hát a zárda romjai. Még állnak a falak, még ott vannak az üres czellák, a hangos folyósók, a mogorva oszlopfejek, a kápolna falai, csak hogy a templom menyezete lezuhant a földre, áttörte az alanti sirbolt boldozatát s reászakadt a halottakra. Igazi szerencsének lehet mondani, hogy meg voltak halva, különben . . . De kiért rá ilyenkor Heinéra emlékezni, mikor előtte van a megtestesült romanticismus?

Egy zárdarom, késő alkonayatkor, midőn az új hold c-je, mint egy nagy kard áll az égen, égre nyúló bérce tetején, elhagyott erdő közepén, egyedül, némán, komoran.

Az alkonayát véres harmata hullik minden faágra, ott függ, mint egy piros csepp, minden galy, levél, lomb hegyén, mintha le akarna cseppenni, s mintha embervér volna, lassan-lassan megfeketül. A zárda kertjében az elvadult gyümölcsfák, bedőltek vízmedencék s sarkaikból kifordult kőbálysok mintha elhelyezkednének éjszakára. Valahol egy kakuk olvassa a jövő esztendőket a morzsolódó rom fejére, a fák között csörögve fut valami kis ér, mintha a fölkelő kisértetekről félve bujnék minden habja a völgybe, itt hagyván ezt az ember nem lakta, istentől elhagyott helyet.

Ki lakik hát itt?

A halál. Azt beszélnek, hogy innét indul ki zivataros éjszakákon, mikor a koromfekete erdő kuszált ágai korbácsolják egymást a szélben, s a nagy örvények fekete torkába bele-belevilágít egy sápadkék villámröngy s úgy zizeg-zokog a szél a fák közt, s a zárdarom baglyai kiáltanak éjfél: hu-hu! hu-hu!

Akkor megindul kelepelő nagy póklábaival, le-le billen kiffegő-kaffogó állkapcsa, rezeg megrepedt vállacsontján a csorba kasza, penészes koponyájára nyomja nagy sarjutollas csőszkalapját s baktat le az irtásnak s kaszál . . . kaszál . . . amit csak előtálál. Reggelre mind elvész, a kit az erdőben talál a zivatar.

Ha! ha! Ki hiszi ezt a bolond mesét? Nem igaz egy szava sem. Langymeleg, holdvilágos estéken, ott zümmögnek a röpködő fényes bogárkák, ott csiripel a néma fák között a tücsök-chorus, az éjjeli lepkék látogatába járnak egyik erdei virágról a másikra, lenn a völgy-ségben zsong az „ávé Mária” s az erdők visszhangja utána mondja minden kondulását; a zárdaromok tetején szövik-fonják a szellők az odaakadt

holdsugarakat, s a falakból kinőtt virágindák libegnek-jobognak, mint békezászlók az örök nyugalom e tanyáján; fölkelnek az erdők tündérei, repkény-levelekkel megtűzött ruhácskáikban puha, fehér lábcskáik alatt leborulnak a gyűszűvirágok, szentjános bogargák világítása mellett gyűlnek össze a bokorajl illatos csarnokában, körbe futnak, kéz a kézben, körül tánczolnak, megmegszakadoz a sor, mint ezüst csengettyű hangzik föl édesded kacagásuk, lovagolnak az aranyoszöld bogarak hátán, makkopácsban ringatóznak s virágok himporával hajigálják egymást . . . Van akkor tündér-dáridó, bogárfutás, virágmulatság, pókháló hinta és himporszórás.

Hát ezt a másik bohó mesét ki hiszi el? Senki, de oly jól esnek elhinni, százsorta jobban, mint azt a másikat.

A mint itt ülök a mohos kővön, szemközt a bedőltekriptával, besötétedik. Lángvörös az ég, fekete a föld; mintha a bércezen lassan-lassan egy feneketlen, ég színű tengerbe merülnének, még csak a Jakabhegy orma áll ki belőle pirosan mint egy véres törzs, melynek fejét leütötték. Éjszaka lesz. Lehajtott fejem körül megnépesül az árnyék, a megroskadt czilla-ajtók rozsdás zára csikorog, nyílik, fejekre huzott kámzsával lépnek ki a sötét barátok, kezükben haragvörös viaszszövének s megindul a szellemproczesszió a beroskadt kripta körül, közbe-közbe hörgő, ércztelen hangon dörmög föl onnét alulról a „de profundis” s itt fönn hullámozó, messzesíró hangon felel rá az „In paradiso deducant te angeli. . .”

Fönn a csillagos égen tépett fehér felhőfoslányok uszkálnak, mintha a kisértetbarátok összetépett lelkei uszának a holdfényes, hideg végtelenben. Mintha onnét felülről is felelne valaki a temetési dalra, mintha fényes könyűk hullának a viaszgyertyákra s egyet-egyet serczegne a láng, a mint az ég harmata beléhull, füstölög, elalszik, nem hallatszik más, csak a tompa léptek dübörgése és az elhaló „de profundis” utolsó strófái.

Vissza, vissza a romantikus szellemvilágból a földre! szálljon el, mintegy kakasszóra a lelkek világa, s ne maradjon hátra semmi, csak a rom, pusztulás és érkeztelen köfalak!

Néki indulok a hegyoldalaknak a Zengő felé, melynek szirtfokáról a leggyönyörűbb kilátás nyílik a holdvilágos messzeségre.

Kiálló gyökereken, mohos köveken, vizmosásokon átbándukolva eljutok a fokra. Mintha az éj nagy színházának egyik legtündéribb látványossága fejlődne előttem.

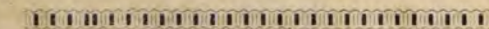
Mint ezüsthamv fogja be a végtelen mezőket a gyér holdsugár, egy ezüsttel habzó tenger, melyből sok apró falu silhouettje kandikál ki valahol a láthatáron egy álló víz tükre úgy ragyog,

mint egy a földön végig fektetett kard. A völgyből egy kémény fehér füstje egyenesen kavargoz az égre a szellőtlen levegőben, fönn elbokrosodva, mint egy óriási fehér fa, melynek fényes felhőgalyai vannak. Köröskörül titokzatos hallgatás, ünnepélyes csönd, erdőn, bércezen, mezőn, a köd ezüst habjai ragyogva usznak a mezőségen, csillagszemek néznek belé áhitattal, mindenütt templomi nyugalom, mintha isten lelke lebegne a mezők fölött.

Ezeket pedig átálmodtam az illatterhes éjjeli levegőben és leirtam, hogy ha majdan az ébredés napjai következnek, legyen nekem is egy horgonyom, a melybe kapaszkodván, elmondhassam miszerint volt egy idő, a mikor nekem is voltak ábrándjaim.

A miket pedig leirtam, azokat láttam is valójában. Csakhogy úgy értesd azt, nyájas olvasó, hogy egy nagy szövőszék volt előttem az egész természet, melyen az én mesém száalai a földön és égen voltak megerősítve; fele fönn, másik fele alant. A kettő közé szőttem aztán az én fantáziám virágait, néha szívem vérebe mártva a tollat, néha lelkem fájdalomába; azért az uralkodó szín benne: a piros és fekete . . .

Váradí Antal.

Távol vagyok . . .

Távol vagyok tőled, jó anyám!
Oh e távollét fáj nekem nagyon . . .
Csak most tudom: mily kínzó gyöttelelem,
Hogy nem csünghetek áldott kebleden,
S szent kezeidet nem csókolhatom.

Tudom, hogy most is gyakran könybe vész
Reám gondolva — örkődő szemed;
S ha jó a rég várt csendes alkonayt,
A mely fiadnak enyhe nyugtot ad,
Elküldöm hozzád fáradt lelkemet.

Te átölelsz és karjaidba zársz,
S megcsendül újra jóságos szavad;
De nem soká tart, jó az ébredés,
Ez a kegyetlen, ez a zsarnok, és
Szétdúlja újra boldogságomat.

Morócz Jenő.

Rózsáligetben . . .

Jean Berthevay.

Rózsáligetben az ifju s a lány,
Csendes az est; andalognak ók,
Langyos a lég, nap alkonayán . . .
Oh! mi boldogok a szeretők!

Langyos a lég, nap alkonayán . . .
Rózsa illata játszik velök,
Súg neki ifja, mosoly ajakán . . .
Oh! mi boldogok a szeretők!

Súg neki ifja, mosoly ajakán . . .
Csókra csók heviti szívök —
Rózsáligetben az ifju s a lány . . .
Oh! mi boldogok a szeretők!

A Balaton partján. Mesterházy Kálmán rajza.

A nevelőnő.*)

Irta: Illés József.

I.

Hajdanában, danában, se nem Budán,
se nem a ködös Britaniában, hanem Ber-

*) Mutatvány a „Tanító Világ.” czimű könyvből. Megrendelhető Illés Józsefnél. Dohány utca 81.

gengőciában élt egyszer egy korán özvegyiségre került hatalmas király, a kinek akkora volt a birodalma, hogy a villamos vasut se tudott a végére járni, kincse pedig annyi, hogy se szeri, se száma.

De lett volna bár még egyszer akkora a birodalma és kétszer annyi a sok drágalátos jószág a mi kincs számba megy: mind a teméntelen földi jó meg

se kottyant volna a királynál és nagy hujja lett volna az ő boldogságának, ha az Isten meg nem áldja egyetlen fiával, trónja örökösével, a ki már csöpörődő félben arra végre tett hírnévre szert, hogy okosabb mint némelyik kispap.

Nagy gyönyörűségére szolgált a királynak a nagyreményű kis királyfi, de sajna aggodalomra is szolgáltatott okot, mert lett légyen a kis királyfi akármilyen bölcs is, az emberségtudással ellenséges lábon állott. Tört, zúzott, tépett, rontott, bontott mindent, amihez hozzá fért, és ha valakinek kedve támadt valamelyest rendre utasítani, bizvást el lehetett rá készülvén hogy hála fejében valami repül feléje. Természetesen a kis apróság keze ügyéből.

Tény pedig az, hogy a hány valamire való tanító mester csak akadt nagy Bergengőciában, mind egy szálig megfordult a királyi udvarban abból a célból, hogy Bimbót — így hívták a herceget — vadságából kivetkőztesse és egy füst alatt elkaparintsa azt a busás díjjatis, melyet a király jutalomképp kitűzött. Amde ez idő szerint egyetlen egy sem jelentkezett, a kinek kedvezett volna a szerencse, de igen is elég olyan, a ki Bimbó jóvoltából nem ép-kéz láb távozott a királyi palotából.

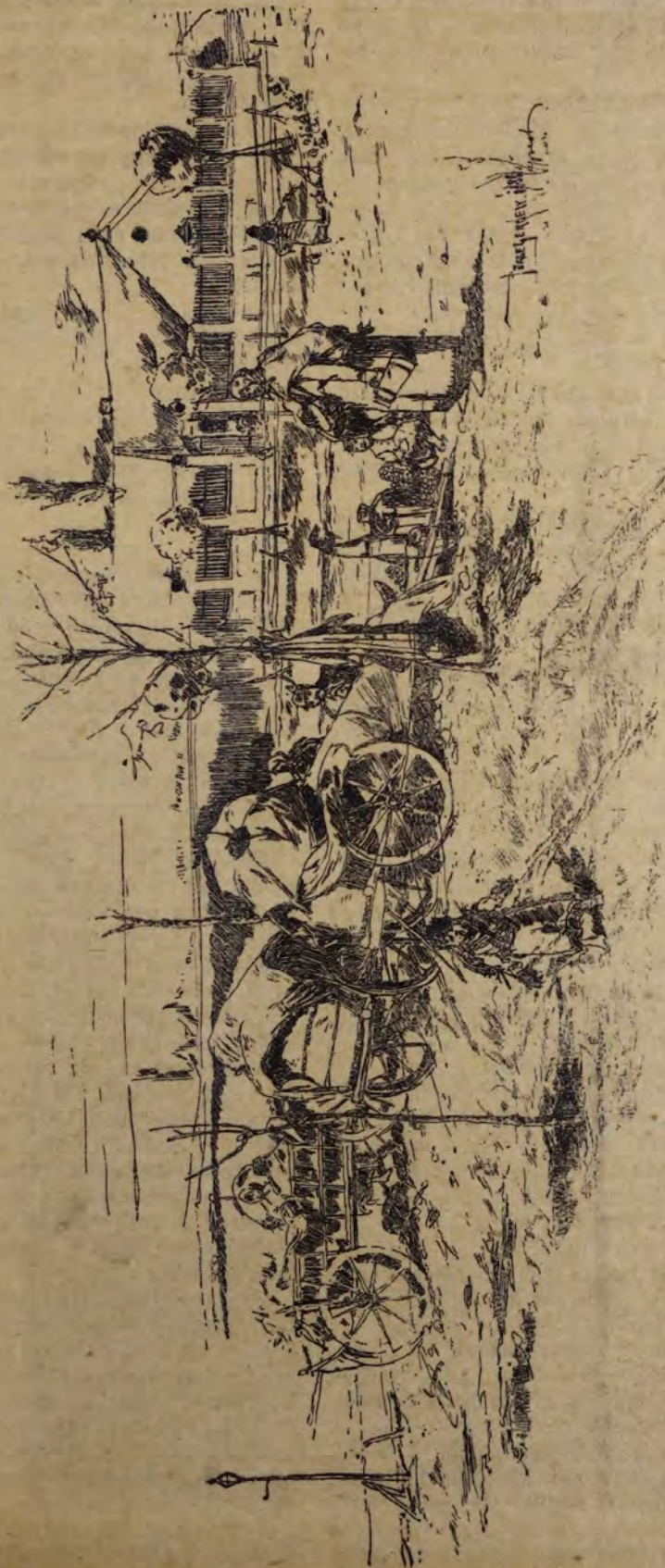
Nagy szeget ütött a királyfi iyletén magaviselete nemcsak a koronás apának, hanem az udvari tanácsosnak Bumberdónak is fejébe, a kinek a jónapot-ját a király váltig olyanformán adta vissza, hogy mitevő legyünk? Addig a meddig csak győzte biztató szóval és tanácssal Bumberdó a királyt, egyszer azonban csak kifogyott a tanácsos ur a vigasztalásból, következképpen kicsöppent a király kegyelméből is elannyira, hogy egy kihallgatás alkalmával elcsapással fenyegetődzött ő felsége, ha rögtön elő nem kerül az a tanító mester, a kinek elég esze, igyekezete van, szemébe nézni a nehéz feladatnak.

Bumberdó, a tanácsos, meghökkent és ép leboruló félben volt kegyelmet esedezni, midőn az ajtó megnyílt és hogyan, hogyan nem, fiatal leány lépett a terembe szerényen meghajtva magát a király előtt.

A király nagyot nézett tanácsosára, a tanácsos sem különben a királyra, azután felocsudva egy keveset a meglepetésből, kérdő tekintettel fordultak mindketten a leány felé.

A leányon volt is nézni való elég. Szépséges voltának hamarjában árnyékát se tudom vetni és még kevésbé tudok számot adni arról, hogy a király és tanácsos miben gyönyörködtek inkább: szép csillogó szemében, rózsás arczában, formás termetében, vagy selyem fekete hajában-e?

A leányon is meglátszott, hogy fogott rajta valamelyest a zavar. Mindazonáltal ügyet se vetve reá, valjon kérdik-e, vagy sem, elmondta, hogy Kalaminkának hívják, okl. néptanítónő

Falusi piact. Pörge Gergely tollrajza után.

és hogy Bimbó herczeg nevelésével szolgálja őhajtja a hazát és a királyt.

Nagyon tetszett a királynak az egyszerű cicomátlan beszéd, rá vallott a folytonos bólingatás, mellyel azt kísérte. A tanácsost pedig fogva tartotta valami. Valami, a miből a király ismételt nógatására, hogy feleljen, tudott csak úgy, a hogy kibontakozni.

Azután hivatalos nagy képüsködéssel megszólalt.

— Király ő felsége készséggel elfogadja a fölajánlott szolgálatot és hajlandó próbaképen a herczeg ő fensége neveltetését tanítónőre bízni. Ámde a nehéz föladdal nehéz föltételek is járnak. (S most hamarosan kieszt valami az ármányos.) Annak a tanítónőnek, a ki nagy Bergengóczia trónörökösét oktatni kívánja, istennek tetsző áldozat fejében vértéznie kell magát minden földi hívság ellen, mellőznie kell minden szórakozást, kerülnie kell különösen a férfi szemet és elfojtania kell a szív minden néven nevezendő vágyát, ha egyébre is ösztökélne, mint ájtatosságra és a növendék iránti szeretetre.

Bumberdó nagyot lélezett — szakasztottan úgy, mint mikor egy szuszra mondja el valaki a mondókáját, a király pedig — mint rendesen — bólingatott, jeléül annak, hogy szórul, szórul ugyanazt vallja, a mit a tanácsos. Kalaminkának sem levén semmi ellenvetése, a belépő udvarmester parancsot kapott, hogy a kisasszonyt haladéktalanul vezesse a herczeghez.

II.

Sok termen, folyosón keresztül kasul végre egy nagy szárnyas ajtóhoz értek, Kalaminka kísérője jelentős „tessék”-kel rámutatott. Tétovázás nélkül nyitott be a nevelőnő, midőn azonban a szobába lépett, az iszonyu rendetlenség láttára egy keveset meghökkent. Ablakok, drága edények darabokra törve, festmények a földön összetiporva, burok összevissza karczolván, könyvekből a lapok szerte széjjel heverték a földön.

A „gazda” ép bukfczkeket hányt a drága szőnyegű diványon. Hogy azonban Kalaminkát meglátta, egy hatalmas ugrással az ágy alá termett és onnan fenyegetődzött valami furkósból félével a feléje közeledőre.

Mert Kalaminka nem hátrált. Kezeit tapsra emelve, így szólt:

— Pompás ugrás volt, herczegem! Becsületére válik akármelyik vitéz generálisnak is! Fogadni mernék azonban, hogy a kerti virágkerítést nem tudja átugorni.

— Nem-e, szólt a kis vadság előbbre csuszva az ágy alul.

— Nem bizony!

— Jó hát fogadjunk! De ha én leszek a nyertes, rád mérem ezt a botot.

— Ah! És ha én nyerem meg a fogadást?

— Akkor . . . akkor én dühös le-

szek és kupán doblak valami kövel, — válaszolt Bimbó és egyszeriben ott termett Kalaminka mellett.

Csepp volt az istenadta. A földből is alig látszott ki. Félig meddig ellepte sűrű fekete göndör haja magas homlokát, csókolni való piczi ajka mosolyra állt, de két villogó szeméből mintha ezer apró ördög kukucsált volna a szemlélőre.

— Menjünk, én majd vezetek! Így szólt, derekasan megrántva a nevelőnő kezét, a ki alig tudott betelni nézésével.

— Igen kedvesem.

És megindultak. Bimbó előre rohant, Kalaminka utána igyekezett, de csak nagy ügygyel bajjal tudta nyomon követni.

— Itt vagyunk! — szólt Bimbó, berántva Kalaminka mögött a kerti vasajtót. Melyik kerítést ugorjam hát át?

Kalaminka gyorsan határozott.

— Ezt, — válaszolt meg jelölve a szemközt levőt.

— Előbb azonban olvasok: egy, kettő, három. A háromra szalad és ha szerencsén átugrotta, a hoppot majd ketten mondjuk. Figyeljen fenség! Egy, kettő, három!

Bimbó ugyancsak derekasan neki iramadott, de közvetlen a cél előtt valamelyik kinyuló indában megakadt és végig bukott a földön. A maga kis emberségéből bizony öreg bajjal tudott volna föltápaszkodni.

Kalaminka oda sietett, ölébe kapta és miután meggyőződött, hogy kár nem esett benne, piruló arcát össze-vissza csókolta.

— Megütötte magát kedves?

— Nem! — szólt Bimbó és hirtelen kibontakozott Kalaminka ölelő karjaiból. — Katona dolog, oda se neki! — (Meglátszott pedig rajta, hogy szörnyen rösteli a történetet.) — De azért a vakmerő indáért — folytatá nekihevülve — meg fognak lakolni a virágok!

Mert valahány a kertben van, mind kifogom tépni tövestül, gyökerestül, még pedig azonnal!

Bimbó neki gyürkőzött.

— Nagyon bölcsen cselekszik a herczeg — szólt Kalaminka helybenhagyólag — ámde még is, mielőtt hozzá látna a pusztításhoz, engedje meg, hogy mesét mondjak a virágokról. Megengedi?

— Nem engedem meg!

— És miért nem?

— Mert nem vagyok barátja a meséknek — szólt a kis „örög” csak amugy félvállról.

— A szép mesének sem?

— Szép mese? Van hát mesében szép is? Unalmas mesét hallottam eleget, de szépet egyetlen egyet sem. A te meséd is csak olyan, mint a többi, azért ha kedvetem keresed, hallgass!

— Hallgatni fogok! Hej pedig a virág meséje olyan kedves mint a muzsika legkedvesebb hangja, édesebb a mazsola

szőlőnél és csecsebb mint annak a pillének tarka-barka szárnya. Hol volt, hol nem volt. . . .

Akárhogy szabódott Bimbó, Kalaminka még is csak hozzá fogott a meséhez és beszédes ajkáról folyt a sok mézes-mázos szó, melyeket csengő fülbemászó hangja lassan, lassan behizelgett oda, a hová szánva voltak, szánalmat, részvétet, helyet közel örömet és vidám hangulatot keltve a kis hallgatónak, a ki a mese végével nem csak hogy megkegyelmezett a virágoknak, hanem Kalaminkát se átállotta egy kis unszólásra megcsókolni.

— Ha nem meséltél volna olyan szépet — szólt egy kis vártatra — bizony én valamennyi virágnak kitekertem volna a nyakát, és ha nem volna olyan gyönyörűséges eper ajkad, meg nem csókoltalak volna. Jerünk apához, bemutatlak!

Kis kacsójával megragadta a nevelőnő kezét és szemérmesen lesütve szemét, kérdezé:

— Szeretsz?

— Nagyon, kedvesem!

A palotabeliek nagy álmélkodására Bimbó nyugodtan lépdelt Kalaminka mellett végig az udvaron.

III.

Nem tudom, de gondolom, hogy Bumberdó kelleténél mélyebben talált belepillantani a nevelőnő szép fekete szemébe, és egy keveset mintha gyanakodnam is, hogy az a melegében kifundált és Kalaminkát kötelező tilalom valójában nem arra volt szánva, hogy a nevelés dős voltát eredményezze, hanem mintha a tanácsos ur nagy bölcsen már jó előre elejét akarta volna venni holmi vetélytárs kelletlenségeinek.

Erre vall, hogy Bumberdó — noha semmi számba vehető oknak még csak az árnyéka sem volt — váltig azt erősítgette a király előtt, hogy a nevelőnőt mindenképpen rejtetni kell az udvar kandi szemei elől mindaddig, míg a királyi magaviselete teljesen meg nem nyugtatja a királyt és környezetét.

A királyra ragadt valami a meséből, de végre is a minden alap nélküli aggodalom oly gyakori ismétlése Bumberdó részéről csorbát ütött a tilalommal szemben eddig tanusított komolyságán és napról, napra engedett abból az éber figyelemből, mellyel különben Kalaminka működésének minden egyes mozzanatát kíséni szokta.

Mindazonáltal lépten nyomon tapasztalva Bimbó javulását, csordultig megtelt a szíve az apai örömmel és vele együtt örült az egész ország. Mert széles nagy Bergengóciában hire járt a szép nevelőnőnek, a ki rövid idő alatt „kikergette az ördögöt” a kis királyfiból s istennek tetsző magaviseletével megszabadította mindörökké a gonosztól.

Tudta mindenki, hogy a király öröme és megelégedése nyilvánul ama tényben

is, hogy eltörülte az adót, végrehajtást és más egyéb istencsapást és a hány áldás van imádságban, mind annak a fejére szabadult, a ki a nagy boldogság szerzőjeként szerepelt apró, öreg előtt egyaránt.

Igaz is, hogy Bimbót akárcsak ha kicserélték volna; nyájas kedves kis emberke vált belőle. Szavában, tetteiben egyaránt nyilvánult a jó nevelés hatása és mint gyermek az édes anyjához, oly benső tisztelettel ragaszkodott Kalaminkához.

Világos, hogy ezt a világra szóló változást nem egészen „az istennek tetsző magaviselet” idézte elő, hanem részben az, hogy Kalaminka reggeltől estig vele foglalkozott, mesélt, játszott, énekelt, okkal móddal intette, édesgette, dicsérte, fedte; szóval leereszkedett a gyermekekhez, megnyerte szívét, lelkét és türellemmel nyeste le róla egyenkint a sok vad hajást.

Délutánonként rendszeren sétálni vezette a kastély előtti parkban, később bejártak a távolabbi ligeteket is és Kalaminkának bő alkalmá volt elmondani egyet és más a természet rengeteg tárházából a kíváncsi és ugyancsak szorgalmasan kérdezősködő Bimbónak.

IV.

Ilyen kirándulás alkalmával nevelőnő és növendék egy izben kissé távolabb mentek, mint rendszeren. Hogy Bimbó valami nagyon el ne fáradjon, visszatérés előtt pihenőre készítette őt Kalaminka, egy terebélyes fát jelölve ki, melynek árnyékában csakhamar le is telepedtek.

Amde Bimbó sokkal elevenebb volt, sem hogy egy kevés gyaloglást meg-sínyelt volna! Még jóformán a helye sem melegeedett meg a fa alatt, már is engedelmet kért Kalaminkától, hogy lep-kék után futhasson. Kalaminka engedett, jónak találta azonban figyelemmel ki-sérni a kis lepkevadász.

Szép nyári délután volt. A nap teljes fenségében pompázott és arany sugarai révén mintha milliónyi apró csillag villogott volna szerte széjjel a levegőben. A ki ilyenkor merőn tekint a nagy semmiségbe és oda sem hederít a pajkos szellőre, mely az erdei madarak énekével altató dalként zsong-bong a fül körül, csakhamar bele merül abba az állapotba, melyről azt szokás mondani: éb en álmodás.

Rabja lett Kalaminka is! Akárhogy küzdött vele! Nyitott szemmel bár, csak az álom csalóka képeit látta maga körül és tehetetlenül bámult Bimbó után, a kit egy fekete kaputos, vörös bajszu uri ember csalogatott a gyalog-uton. Mire felocsudott, rémülve tapasztalta, hogy a meddig a szem ellát a hang elhat, a királyfinak se hire, se pora.

V.

Kalaminka izgatott lett és hamarjában azt sem tudta, mitévő legyen! Tépelő-

dött, a vádak sokadalmával illetve önmagát és egyre másra idézte föl képzeletében a szerencsétlenségek egész sorozatát, melyek felügyelet nélkül való gyermekeknek valaha osztályrészül jutottak.

Elcsüggedett! A remény halvány sugara, hogy Bimbót talán meg is leli, ha utána jár, csak félig meddig oszlatta el a borut, mely lelke körül képződött.

Némi habozás után végre ingadozó léptekkel mintegy ösztönszerűleg arra a gyalogösvényre tért, mely távolabb eső malomhoz vezetett. Szívszorongva haladott a zöld vetések közt keskeny szalagként húzódó uton, két szemét majd hogy ki nem nézte folytonosan hangoztatva a királyfi nevét, de Bimbónak bizony még csak az árnyékát se lelte.

Kétségbeesett. És egyéb se telvén tőle, keserves sirásra fakadt.

VI.

A malom árok partján csipetnyi horgonyával épp abban a perczen rántott ki Bumberdó kis fickándozó halat a a királyfi nagy gyönyörűségére, midőn Kalaminka éles sikoltással a hely színére ért. Bimbó egyszerre csak azou vette magát észre, hogy a nevelőnő karjaiban van, a ki csókkal, könnyel áztatja piros pozgás arcát, de távolról sem látszott fogalma lenni, minő nagy aggodalmat szerzett az ő kedves „Minka” néniének.

Midőn azonban meglátta Kalaminka könyező szemét, csak nagy nehezen tudta visszafafojtani a sirást és oda simulva hozzá így szólt:

— Ha Minka néni sir, én is sirok. És ha megtudom, ki volt az a ki bántotta, majd bevádolom kedves apánál, hadd érje utól a büntetés. Látja kedves Minka néni, ha én mellette vagyok, még a haja szála sem görbül meg, mihelyt azonban egy perczre távozom, kész a baj.

Bumberdót is meglepte Kalaminka rendkívüli felindulása; (bár magában nagy meglepéssel konstata, hogy ilyen sugárzó szép még nem volt soha) de csakhamar fölismerve e helyzet mivoltát, bűnbánó arcza így adta meg a módját:

— A bűnös én vagyok. Ha valakinek lakolnia kell, engem illet a büntetés. Különben — folytatá mosolylyal — a kisasszony nyugalma kedvéért megjegyzem, hogy ő fensége jó társaságban volt és kitünően mulatott.

— A jó társaság és a jó mulatás megnyugtatósnak nagyon is kevés azzal az eshetőséggel szemben, melynek a herczeg kitéve volt, — viszonzá Kalaminka egy kissé izgatottan.

— Az én felügyeletem mellett? — kérde a tanácsos meglepetve.

— Nem, hanem a midőn egyedül távozott.

— Téved kisasszony! A herczeg egy tapodtat se ment egyedül.

— Hanem?

— Velem! Én pedig a kisasszony engedelmeivel vezettem el.

— Az én engedelmemmel?

— Igen, igen — erősíté a tanácsos. — Én kértem a he czeget és a kisasszony bólintott, amit nem magyarázhatam másra, mint hogy beleegyeznek.

— Nem lehet!

— Akkor vagy én aludtam, vagy a kisasszony... No, de mindegy, — folytatá Bumberdó — akár hogy volt is! A mi megtörtént, megtörtént és részemről szívesen magamra vállalom a dolog minden következményét.

Kalaminkát bántotta ez a kijelentés és büszkén adta vissza a szót:

— Köszönöm tanácsos ur a szíveséget, de a magam hanyagságáért magam óhajtok helyt állni. Fenség — folytata talpra állítva a mindeddig karján kálimpázó Bimbót, — köszönjön szépen a tanácsos urnak és azután haza felé megýünk.

— Gyalogszerrel? — Az est hűvös, ő fensége fáradt... engedje meg, hogy kocsimat rendelkezésére bocsájszam.

Bumberdó fütttyentett és csakhamar gyönyörű szép fogat robogott a malom elé.

Kalaminka habozott, vajlon elfogadja-e a tanácsos szívességét; de Bimbóra való tekintettel, a kinek az álom és a csipős levegő szemlátomást kelletlenkedett, nem utasította vissza a felajánlott kocsit. Egyszerű fejbólintással viszonozva az előtte hajlangó Bumberdó üdvözlését, elhajtattott.

Bumberdó sokáig nézett a távozók után, de a nagy igyekezetben ügyet se vetett a háta mögött környező veszedelemre. Éppen követni akarta a kanyarodó kocsit még egy utolsó pillantással, midőn hirtelen hátra lépve, éktelen ordítással bukott hanyatt a malom vizébe.

(Folyt. köv.)

Erdő szélén...

Erdőszélén zugó patak mellett
Bús szívemmel egyedül kesergek;
Bánatomat hol csak kinevetnék:
Emberek közt én mit is keresnék...?

Sohajomra: bólint a falombja;
Zugó patak: könnyeim' felfogja.
S köny és sohaj — nem gonyolva, szánva —
Vész el — hah, csak szívem marad fájva...!

Hullj azéit csak szemem sűrű könnye!
Ugy sincs többé a ki letörölne;
És nincs a ki ajkím panaszára —
Felelne más, mint egy kis madárka

Ez is elég ily boldogtalannak,
Kinek a föld már vigaszt sem adhat...
— Oh természet! megnyugvást, enyhét
Nyujthat e más, ha nem a te kebled...?

Bíró Pál.

Minden létező
cigarettapa-
pirok között a
legtökélete-
sebb és felül-
mulhatlan,
a
valódi francia

szivarkapapiros:
Le GLORIA

Joseph Bardou & Fils-től
Perpignan és Párisban.

60 nagy arany érem, 16 nagy díszokmány,
20 „Hors Concours“ okmány.

Hüvely-különlegességek: „Le Gloria“ és
„Vrai Goudron“.

Kaphatók minden norinbergi és papir-nagykeres-
kedésben, valamint minden dohány- és szivar-
tőzsdében.

**Különlegesség: Prince of
Wales férfi-övek.**

Az összes sport-
nemekhez szük-
séges ruházati
cikkek u. m.

**verseny és
training
INGEK.**

nadrágok, sapkák és cipők legna-
gyobb raktára.

Sigmund József

Budapest, IV. Városház-utca 2-4

Az iskolai tornázás összes ruházati kellékei.

KIRNER JÓZSEF

cs. és kir. udvari puskműves
az olasz király ő Felségének udvari szállítója
BUDAPESTEN.

ALAPITTATOTT 1808. ÉVBEN.

Raktára: Gyára:

IV. ker.

VII. ker.

Szervita-tér 2. sz. Rózsa-utca 7. szám.

Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezetű kettős va-
dász-fegyverekből, golyó-fegyverek, forgó-pisztolyok,
salonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-
szerekből, melyeknek jóságáért kezkesedik.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Neumann Ignác

cs. és k. szabadalm. festészeti
műintézet és fényírdája

Budapest, vaczi-körut 7. sz.
szállít mindennemű jelzőablakat 2 frtért, ezen
kívül mindennemű gyapju- vagy selyemzástoló-
kat, czimereket és egyéb feliratokat

Tanulók csoport fényképeit
1 frtért.

Ezen kívül olajfestmény- és krétarajz-arczké-
peket bármely beküldött fénykép után 6 frttól
fölfele.

Steiner Armin és Ferencz

érozáru gyára
Budapest, VI. ker. ó-utca 12. sz.

Szállít mindenfélé
érezöntési és préselési munkákat
a legjutányosabb áron.
Érmek. Versenydíjak. Egyleti jelvények.